

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı
5 Nisan 2018 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, başta Komisyondaki avukat milletvekilleri olmak üzere tüm avukatların Avukatlar Günü'nü kutladığına; Afrin'deki Mehmetçikleri minnetle ve tüm şehitleri rahmetle andığına ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- KONU

A)DİĞER KONULAR

1.- Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kırsalda Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç'in, alt komisyon faaliyetleri hakkında bilgi vermesi

IV.- SUNUMLAR

1.- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, Bakanlığın vizyonu, misyonu ile kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve kırsalda kadın girişimciliğinin desteklenmesi hakkında sunumu

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- İKÖ Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/889)

VI.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İKÖ Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/889) tali komisyon olarak görüşüleceğinden, İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi uyarınca görüşmelerinin tümü üzerinde yapılmasına, maddelerinin görüşülmemesine ilişkin karar

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

5'inci Toplantı

5 Nisan 2018 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu saat 10.24'te açıldı.

Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu,

Başta Komisyondaki avukat milletvekilleri olmak üzere tüm avukatların Avukatlar Günü'nü kutladığına; Afrin'deki Mehmetçikleri minnetle ve tüm şehitleri rahmetle andığına,

Komisyonun bugünkü gündemine,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kırsalda Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç, alt komisyon faaliyetleri hakkında bir bilgi verdi.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba tarafından, Bakanlığın vizyonu, misyonu ile kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve kırsalda kadın girişimciliğinin desteklenmesi hakkında bir sunum yapıldı.

İKÖ Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/889) tali komisyon olarak görüşüleceğinden, İ Tüzük'n 23'üncü maddesi uyarınca görüşmelerinin tümü üzerinde yapılmasına, maddelerinin görüşülmemesine ilişkin karar kabul edildi.

İKÖ Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/889), tali komisyon olarak tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak esas komisyona uygunluk grőőnn bildirilmesi kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığından 13.14'te toplantıya son verildi.

5 Nisan 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.24

BAŞKAN: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Bennur KARABURUN (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Candan YÜCEER (Tekirdağ)

SÖZCÜ: Ali İhsan YAVUZ (Sakarya)

KÂTİP: Dirayet Dilan TAŞDEMİR (Ağrı)

BAŞKAN – Çoğunluğumuz vardır, toplantımızı açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, başta Komisyondaki avukat milletvekilleri olmak üzere tüm avukatların Avukatlar Günü'nü kutladığına; Afrin'deki Mehmetçikleri minnetle ve tüm şehitleri rahmetle andığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Gündeme geçmeden önce, bugün hukuk devletin olmaması yargı erkinin temel taşı ve en büyük güvencesi olan savunma mesleğinin temsilcileri olan avukatlarımızın bu özel gününü kutluyorum. Öncelikle Komisyondaki avukat arkadaşlarımızın Avukatlar Günü'nü kutluyorum ve ülkemizdeki ve dünyadaki tüm avukatların da bugünü kutlu olsun diyorum, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Yine, sözüme başlamadan önce, Afrin'deki Mehmetçik'imizi ve askerlerimizi bir kere daha minnetle anıyorum. Ordumuzun muzaffer olması noktasında dualarımızı buradan tekrar belirtmek istiyorum tüm arkadaşlarım adına. Şehitlerimizi, bugüne kadar bu vatan için şehit olan bütün askerlerimizi, güvenlik mensuplarımızı da rahmetle ve minnetle anıyorum.

Gündemimize geçiyorum.

2.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bugün Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanımız Sayın Ahmet Eşref Fakıbaba aramızdalar. Kendilerine ve beraberindeki Bakanlık yetkililerine hoş geldiniz diyorum.

Bildiğiniz üzere, zaman zaman bakanlarımızı Komisyondaki ağırlıyoruz. Bakanlıklarındaki kadınla ilgili faaliyetlerini, hem sayısal olarak hem de kadına yönelik yaptığı çalışmaları ilgili bakanlıklarımızdan dinliyoruz. Bugün, Sayın Fakıbaba, Tarım Bakanlığındaki faaliyetleri hakkında Komisyon üyelerimize, Komisyona bilgi verecekler.

Yine, bildiğiniz üzere, Komisyondaki bünyesinde Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kırsalda Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi konulu bir Alt Komisyondaki kurulmuştu. Komisyon çalışmalarımızı tamamlamak üzereyiz, sonuna geldik neredeyse. Sayın Fakıbaba'nın, Alt Komisyondaki çalışma alanına giren konularda da bilgi vereceğini biliyoruz.

Gündemin 3'üncü maddesinde ise bir uluslararası anlaşma yer almakta. Sayın Bakanımız sunumunu tamamladıktan sonra uluslararası anlaşmayı görüşüp toplantıyı bitirmeyi planlıyoruz.

Sayın Bakanımıza sözü bırakmadan önce, Alt Komisyon Başkanımız Bursa Milletvekilimiz Emine Yavuz Gözgeç Alt Komisyon faaliyetleri hakkında bize kısa bir bilgi verecek. Daha sonra Sayın Bakanımız sunumuna geçebilir. Sonra da diğer komisyonlarımızın görüşlerini alarak toplantımızı devam ettireceğiz.

Şimdi sözü Sayın Gözgeç'e veriyorum.

Buyurun Sayın Gözgeç.

III.- KONU

A)DİĞER KONULAR

1.- Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kırsalda Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç'in, alt komisyon faaliyetleri hakkında bilgi vermesi

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım; Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Yönünde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuza bağlı bir alt komisyon kurduk. Komisyonumuzun Başkanlığını yapıyorum. Bu Komisyonun çalışmaları sırasında, biz, tüm bakanlıklarımızdan, Aile Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve diğer bakanlıklarımızdan kırsalda kadınla ilgili yapılan çalışmalar hakkında bilgiler aldık özellikle kadın girişimciliğinin desteklenmesi yönünde. Bu yönde, gerçekten Tarım Bakanlığımızın çok önemli çalışmaları da var. Özellikle kadın çiftçi eğitim programlarının çok faydalı olduğunu tespit ettik yaptığımız görüşmelerde. Özellikle kadın çiftçilerimizin bulundukları yerlerde kendilerine eğitim verilmesi ve daha sonrasında dernek ve kooperatif kurma çalışmalarında yine Tarım Bakanlığımızın destekleri, ayrıca Gümrük ve Ticaret Bakanlığımızın kooperatif desteklerinin faydalı olduğunu gördük. Tabii, bu arada desteklenmesi gereken farklı çalışmalar olduğu tespitlerimiz de var. Raporumuz da hazırlık aşamasında. İnşallah, bu rapor sonucunda somut önerilerimizi de gündeme getireceğiz. Özellikle birçok kurumun verdiği desteklerden kadınların daha fazla haberdar olması için belki bir rehberlik hizmetine de ihtiyaç duyulacağı, kadın girişimcilik merkezlerinin kurulmasının da faydalı olacağı inancındayız. Biz daha sonra, raporumuzu sonuçlandırdıktan sonra hem sizlere hem ilgili bakanlıklara somut önerilerimizi sunmayı düşünüyoruz. Bu aşamada da verdiğiniz desteklerden dolayı tüm bakanlıklarımıza ve sizlere teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gözgeç'e teşekkür ediyoruz.

Değerli Bakanımıza sözlerimizi takdim ediyoruz.

Buyurun Bakanım.

IV.- SUNUMLAR

1.- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, Bakanlığın vizyonu, misyonu ile kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve kırsalda kadın girişimciliğinin desteklenmesi hakkında sunumu

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum bu fırsatı bize verdiğiniz için.

Çok Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, milletvekillerimiz, bürokrat arkadaşlarım ve değerli basın; ben de hepinize saygılar sunarak sözlerime başlamak istiyorum.

Kısaca Bakanlığımızdan bahsetmek istiyorum; misyonumuz, vizyonumuz nedir, çok kısa bir şekilde, fazla zamanınızı almadan. Tarım Bakanlığının misyonu; sürdürülebilir tarımsal üretimi, yeterli ve güvenilir gıdaya erişimi, kırsal kalkınmayı, rekabet edilebilirliği sağlamak amacıyla yenilikçi politikalar belirlemek, uygulamak, izlemek ve değerlendirmektir. Vizyonumuz, gıda, tarım ve hayvancılıkta rekabetçi, millî, küresel çözümler üreten güçlü bir Türkiye'dir.

Temel görevlerimiz: Bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesine ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapılması; gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanması, kırsal kalkınma; toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması, verimli kullanılmasının sağlanması. Yine, temel görevlerimiz, çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi; gıda, tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaları belirlemek, uygulamasını izlemek ve denetlemektir.

Bakanlıktaki personel durumumuz: Merkezde toplam 2.466 erkek, 1.338 kadın çalışmamız mevcut; taşrada 43.728 erkek, 14.783 kadın çalışmamız mevcut. Genel toplam 62.315 ve bu 62.315 personelin 16.121'i kadın personeldir ve oranı yüzde 26'dır.

Merkez yönetici personel durumu: Yönetici kadrolarında erkek sayısı 196, kadın sayısı 17; toplam 213'tür. Taşra yönetici personel durumu: Erkek 858, kadın 39; toplam 897. Esasında, sizler bu soruları bana sormadan bu rakamların beni üzdüğünü özellikle buradan belirtmek istiyorum. Ben sayının mutlaka ve mutlaka daha dengeli olması gerektiğine inanıyorum. Bu bağlamda da Komisyonunuza çok teşekkür ediyorum ama benim de elimden geldiği kadar kadın arkadaşlarımızı, kardeşlerimizi yönetici pozisyonuna getirmek için çaba sarf ettiğimden emin olabilirsiniz. Herhâlde ilk Genel Müdürümüz var değil mi? Esin Hanım ilk Genel Müdürümüz, Tülay Hanım da Daire Başkanı. Yine de Allah var, Genel Müdür olarak... Yani, sayının artırılması özellikle bana göre önemli, burada eksikimiz olduğunu özellikle belirtmek istiyorum.

İlgili ve bağlı kuruluşlar personel durumu: Tabii, bize bağlı olan TKDK, Et ve Süt Kurumu, TMO, TİGEM, Çaykur ve Atatürk Orman Çiftliği var. Burada da toplam 14. 49 personelimiz var; erkek 12.482, kadın 2.356; erkek yönetici 713, kadın yönetici 101. Tabii, biz buraya gelmeden önce hazırlandık, arkadaşlarla da konuştum, aynı şeyi onlara da sordum niye böyle diye. Şöyle: Mesela, Türkiye'de okuma yazma bilmeyen erkek oran sayısı yüzde 1,8 ama bu, kadınlarda 9,8'e çıkıyor ve üniversitelere bakıyoruz, kadınların üniversitelere girme oranı daha düşük, yüzde 13 ama erkekler...

BAŞKAN – Yüzde 47'ye yükseldik üniversitelerde.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Tebrik ediyorum. Sayılara baktık, kadın kardeşlerimize mutlaka daha fazla şans vermemiz gerekir diye düşünüyorum.

Bizim toplam personel sayımız -bağlı kuruluşlarla beraber- 77 bin, kadın personel sayımız 18 bin, bu yüzde 24'e tekabül ediyor; Türkiye ortalaması yüzde 27. Yani, bizim Türkiye ortalamasının altında olmamızdan dolayı Tarım Bakanı olarak bende bir eziklik olduğunu özellikle söylemek istiyorum. Toplam yönetici sayısı da çok iyi değil, kötü; 1.924 erkek, 157 kadın, buradaki oran da yüzde 8. Ben de -burada çok değerli başkanışman arkadaşım var- bunu mutlaka düzeltmemizde fayda görüyorum.

Kırsal alanda kadını güçlendirmeye yönelik stratejilerimiz: Yani, ben genelde hep şunu söylüyorum: Kırsalda kalkınma olmadığı takdirde ne şehirlerde kalkınma olabilir dolayısıyla ne de Türkiye'de olabilir. Ve bana göre Tarım Bakanlığına "Gıda, Tarım ve Hayvancılık" diyoruz ya, kırsal kalkınma bakanlığını da mutlaka ilave etmemiz lazım ona. Kırsal kalkınmaya sadece genel müdürlük seviyesinde

değil, farklı bir seviyede, daha üst bir seviyede görev vermemiz gerekir. Yani, bütün insanlar genelde hep köyden şehirlere göç ediyorlar ama nüfusun yüzde 20'si hâlâ kırsalda. Eğer biz kırsaldaki bu yüzde 20'yi ilk hedefimiz olarak şehirlere getirmemeyi hedefler ve bunun üzerine de ayrıca şehirdeki mutsuz olan insanları “Efendim, niye ben köyümden şehre geldim?” diyen insanları bir de köylerine geri döndürmeyi hedeflersek inanıyorum bu sayı bayağı olacaktır. Bu şehirleri rahatlatacak, kırsalda kalkınma olacak, dolayısıyla da ülkede kalkınma olacaktır diye düşünüyoruz ve bütün projelerimizde samimi olarak hep “Kırsalda kalkınma nasıl olabilir, ne yapabiliriz?” diye bu kurguyu hep onun üzerine kuruyoruz.

2018-2022 dönemi stratejik planımızda tarımsal altyapı ve kırsal kalkınma alan olarak belirlenmiştir. Bu alan altında hedeflerimizden biri kırsal ekonomiyi geliştirmek. Biraz önce çok değerli hocamla da görüştük, esasında amaç kırsalda yaşayan insanların ekonomik gelirlerini artırmak. Ekonomik gelirler arttırdıktan sonra haklı olarak insanlardan ekonomik gelirlerinin daha iyi olabileceği yöne doğru kaymalar oluşuyor. Bu bağlamda, ne yapıp edip bir defa kırsal ekonomiyi geliştirmemiz lazım, kırsalda gelir ve istihdam olanaklarını artırmamız lazım. Zaten ekonomiyi geliştirsek gelir ve istihdam olanakları da artmış olacak. Kırsal alanların tarımsal, sosyal ve fiziki altyapısını iyileştirmek, kırsal ekonomiyi çeşitlendirmek gerek. Hatta ben şunu söylüyorum: Yani, batıdaki kırsalda yaşayan insanlara baktığımız zaman, daha önceden mükemmel yapılmış kırsalda yerleşim planları var, mükemmel planlar var ve bizim önce bana göre kırsalda yaşayan insanların gelirlerini yükseltmek, ondan sonra fiziksel alanda da mutlaka ve mutlaka şehre gitme ihtiyacı duymayacak şekilde onlara sosyal tesisler, konutlar yani köy yerleşim planlarını hızlı bir şekilde yapmamız gerekir diye düşünüyorum. Bu hedefin yerine getirilmesine yönelik stratejimiz ise, kırsal alanda kadınların ve gençlerin istihdamını artırmaya yönelik sürdürülebilir projelerin desteklenmesini sağlamaktır. Bu konuda ben ve benden önceki arkadaşlarım da -özellikle onlara da teşekkür ediyorum- ellerinden gelen tüm çabayı sarf etmişlerdir. Ancak bu yeterli midir? Benim yaptığım da yeterli değildir, bunu mutlaka ve mutlaka artırmamız gerekir diye düşünüyorum.

Türkiye’de toplam istihdamın yüzde 30’unu, tarımdaki istihdamın yüzde 46’sını kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye’de çalışan kadınların yüzde 28’i tarım sektöründedir. Tarım sektörü, kadın istihdamı açısından hizmet sektöründen sonra en fazla istihdam sağlayan sektör konumundadır. Avrupa’nın en büyük tarımsal gücü olmamızda kadınlarımızın büyük emeği vardır. Yani, bunu böyle okuyarak değil, gördüğüm için, çok canla başla, samimi ve kalpten gelen duygularıyla anlatmaya çalışıyorum. Kırsalda kadının tarımsal, ekonomik ve sosyal yönden güçlenmesine yönelik çalışmalar ülkemizde tarım politikaları içinde kadın emeğinin göz ardı edilmediğinin göstergesi olmuştur. Bakanlığımızca kırsalda kadın girişimciliğinin özendirilmesi, kadınların kooperatif kurmasının desteklenmesi, mevcut kooperatifler içerisinde ortaklıklarının artırılması, aktif rol almalarının sağlanmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu bağlamda, sizlerden gelen önerilere her konuda açık olduğumuzu buradan ifade etmek istiyorum çünkü Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olarak başarılı olmak her Bakanlığın olduğu gibi benim de büyük amacımdır, hedefimdir. Bunun için kadınla ilgili çalışmalarınızda mutlaka ve mutlaka bir kardeşiniz olarak hep yanınızda olduğumdan emin olabilirsiniz. Kırsalda yaşayan kadınlar için gelir getirici, mesleki beceri kazandırıcı, çalışma koşullarını iyileştirici, faaliyet çeşitliliğini artırıcı, sosyoekonomik yönden güçlendirici projeler uygulanmaktadır. Kırsalda yaşayan kadınlara bilgi aktarmak, yeni teknikler öğretmek, becerilerini geliştirmek, sosyal ve ekonomik statüsünü yükseltebilmek için Bakanlığımızca eğitim ve yayın hizmetleri verilmektedir. 2003 yılından bugüne kadar kırsalda kadına yönelik farklı tarımsal konularda 197 bin faaliyette 2 milyondan fazla kadın çiftçiye eğitim verilmiştir. 2017 yılında 16.110 faaliyette 104.623 kadın çiftçiye eğitim verilmiştir.

Bakanlığımızca Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi kapsamında 2015 yılından itibaren kırsalda kadına yönelik 3 program yürütülmektedir. Birincisi, Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor Programı. Burada, program il müdürlükleri ve araştırma enstitüleri iş birliğiyle ortaklaşa yürütülmektedir. Kırsalda yaşayan kadın çiftçilere tarımda kaynakları daha etkin kullanabilmeleri için yeni teknoloji ve becerilerin kazandırılması amaçlanmıştır. 2015-2017 yılları arasında, 49 ilde, 49 farklı konuda tarımsal yayım projesi yürütülmüştür. 3 binden fazla kadın çiftçi eğitim faaliyetinden faydalanmıştır. 2018 yılında 31 ilde, 31 farklı konuda program devam etmektedir. İkincisi, Tarımda Kadın Girişimciliğinin Güçlendirilmesi Programı. Kadınlarımıza İŞKUR-KOSGEB iş birliğiyle eğitim verilerek proje hazırlamaları sağlanmıştır. 2015-2017 yılları arasında 34 ilde 2.151 kadın çiftçi eğitim alarak sertifika sahibi olmuş ve proje hazırlanmıştır. 2018 yılında 29 ilde devam etmekte olup 2.175 kadına ulaşılması hedeflenmektedir. Program 2016 yılı Avrupa Girişimciliği Teşvik Ödülleri'nde ülkemizi Avrupa'da temsil eden 2 ulusal projeden biri olmuştur. Türkiye'de ilk kez kırsaldaki kadınlara yönelik Girişimci Kadın Çiftçiler Ödül Töreni'yle hazırlanan başarılı projeler ve fark yaratan kadın çiftçiler ödüllendirilerek kırsaldaki kadınlar desteklenmektedir. Üçüncü olarak da kadın çiftçilere yönelik il özel projeler programları mevcuttur. Bunlar kadın çiftçilere mesleki beceri kazandıran, girişimciliği artıran, istihdamı destekleyen, bölgesel kalkınmaya katkı sağlayan projeler özel projeler olarak yürütülmektedir. 2015-2017 döneminde 14 projeye 1.109 kadın eğitim almış olup kurulan işletmelerde 262 kadın istihdam edilmiştir. 2018 yılında 6 özel proje yürütülecektir. 2004 yılından bugüne kadar 11.500 çiftçi toplantısı yaptık, yaklaşık 75 bin kadın çiftçinin kooperatifçilik konusunda eğitim almasını sağladık. Bakanlığımız bünyesinde başkanı kadın ve ortaklarının çoğunluğu kadınlardan oluşan 56 tarımsal kalkınma kooperatifi kurulmuş olup 3.409 ortağın 3.331'i kadın ortaklardan oluşmaktadır. Bu kooperatiflerden 18'i Bakanlığımız desteklerinden faydalanmıştır.

Uluslararası projelerden Birleşmiş Milletler Gıda Tarım Örgütü (FAO) iş birliğinde Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma İçin Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısı ile Kırsaldaki Kadınların Sosyoekonomik Yönden Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesi'yle yerelde cinsiyete duyarlı yayım hizmetlerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Türkiye ve Azerbaycan'da eş güdümlü olarak yürütülmektedir. Uluslararası projelerden diğeri, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) iş birliği içerisinde FAO Toplumsal Cinsiyet ve Tarım Çerçeve Programı'nın Uygulanması Yoluyla Cinsiyete Dayalı Verilerinin Oluşturulması ve Ulusal Kapasitelerin Güçlendirilmesi Projesi, Türkiye, Tacikistan, Kırgız Cumhuriyeti'nde eş güdümlü olarak yürütülmektedir. Her iki proje de 2016 yılında tamamlanmıştır. Yine, üçüncü olarak Türkiye'de Tarımsal Yayın ve Danışmanlık Hizmetlerinin Güçlendirilmesi Projesi 2017 yılında FAO'ya sunuldu ve onaylandı, 2018 yılı itibarıyla çalışmalarına başlandı. Projenin 5 çalışma alanından biri cinsiyete duyarlı yayım yaklaşımı olacaktır.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı'nı 81 ili kapsayacak şekilde 2006 yılında başlatmış bulunuyoruz. Programla tarım-sanayi entegrasyonun sağlanması için ekonomik yatırımlar kapsamında tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi, depolanması yatırımlarına, makine, ekipman alımlarına, damlama ve yağmurlama sulama yatırımlarına ulusal kaynaklardan yüzde 50 hibe desteği sağlanmaktadır. Kırsal kalkınma destekleriyle 2006-2017 yılları arasında toplam 3,5 milyar Türk lirası hibe desteği sağladık. Bu kapsamda, 8.483 tarımsal sanayi tesisi tamamlandı ve 69.742 kişiye istihdam sağlanmıştır.

Kadın girişimcilere pozitif ayrımcılık sağlamak amacıyla ön değerlendirme aşamasında 25 puana kadar ilave puan veriyoruz. Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2016 yılında 14.978 genç çiftçinin 11.202'si kadın çiftçi, yüzde 75. Burada, bakın, gururlanarak söylüyorum ve insanın moralini düzeltiyor. Toplam

450 milyon Türk lirası desteğinin 336 milyon TL'si kadın çiftçilerimize kullandırılmıştır. 2017 yılında 16.067 genç çiftçinin yine 9.843'ü kadın çiftçi, yüzde 61. Toplam 480 milyon Türk lirası desteğinin 295 milyon Türk lirası kadın çiftçilerimize kullandırılmıştır.

IPARD kapsamında AB kırsal kalkınma destekleri, TKDK. Projelerin değerlendirme sürecinde kadın girişimcilere ilave puan verilerek pozitif ayrımcılık uygulanmaktadır. Hayvancılık yatırımları için ek 10 puan, işleme ve pazarlama yatırımları için ek 5 puan, çiftçilik faaliyetleri kapsamındaki yatırımlarda ek 15 puan verilmektedir. IPARD kapsamında AB kırsal kalkınma destekleri, 2011 yılından bugüne kadar toplam proje sayısı 12.205'tir, kadın yatırımcı proje sayısı 1.471'dir, toplam kullandırılan hibe tutarı 4,5 milyar Türk lirasıdır, kadın yatırımcılara kullandırılan hibe tutarı 838 milyon Türk lirasıdır, sağlanan kadın istihdamı 15.057'dir.

Bakanlığımızca verdiğimiz eğitimler, yürüttüğümüz destek programları, desteklemelerde pozitif ayrımcılık ile üretilen projeler neticesinde kırsalda yaşayan kadınlarımızın iyi birer girişimci olabileceğini ortaya koyuyoruz. Kadın girişimciliğini geliştiriyor ve güçlendiriyoruz, statülerinde bir değişim oluşturuyoruz, üretimlerini ekonomiye kazandırıyoruz, kalkınma süreçlerine aktif ve etkin katılımını sağlıyoruz. Bu, yeterli mi? Bana göre yeterli değil, daha fazla kadına destek vermemiz lazım. Bu bağlamda da daha önce söylediğim gibi, yani bu Komisyondan gelen kadınlarla ilgili bütün tekliflere açık olduğumuzu ve bunu büyük bir memnuniyetle destekleyeceğimize inanmanızı özellikle Sayın Başkanım, arz ediyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Değerli Bakanım, ben de çok teşekkür ederim.

Bizler de Komisyonumuzca bakanlarımızı böyle sunumlar için davet ederek işte az önce sizin de konuşmalarınız sırasında bahsettiğiniz, altını çizdiğiniz durumu yaşatmaktı, bir farkındalık oluşturmak çünkü bazen çalışmalar ve koşturma içinde bazı şeyleri es geçebiliyoruz. Komisyonumuzun bir görevi de –sadece kanun yapmak, kanuni düzenlemeler yapmak değil- farkındalık oluşturmak, zihin değişikliğini sağlayabilmekle ilgili. İşte sizin sunumuzun farkındalık yaratma noktasında önemli bir şeye imza attığını görüyoruz. Ben teşekkür ediyorum. Bu konudaki isteğinizi ve kararlılığınızı görüyorum, bunu fark etmiş olduğunuzu da biliyorum ve bu konuda da çok istekli olduğunuzu hepimiz fark ediyoruz, çok samimiyetle bunu ifade ediyorsunuz. İnanıyorum ki bir dahaki Komisyon toplantımızda, önümüzdeki aylarda, belki yakın zamanda, bu sayıların çok farklı olarak değişeceğini biliyoruz.

Bildiğiniz üzere -arkadaşlarımız biliyor ama bir kere daha ifade etmekte fayda var- Komisyonumuz 2009 yılında kuruldu, kurulduğu ilk günden beri BM'de kadının statüsünü korumayla ilgili komisyon toplantılarına katılıyor her mart ayında, bu mart ayında da katıldık. BM'deki tema, kırsalda kadın, kadın toplumsal cinsiyet eşitliğini ve girişimciliğini güçlendirilmeye yönelikti. Bildiğiniz üzere, Komisyonumuzun da bununla ilgili bir alt komisyonu var Bursa milletvekilimizin başkanlığında. Çok güzel örtüştü, sorunlar tüm dünyada aynı, demek ki kırsalda kadınlı ilgili bazı sorunlar ve eksiklikler var. Birleşmiş Milletler de bu konuda bir ana tema belirlenmiş. Biz de alt komisyonumuzun raporunun çıktılarını paylaşmak ve Türkiye'deki kırsaldaki kadınla ilgili neler yapılmış, o politikaları anlatma fırsatı bulduk.

Sizin sunumlarınızda gördüğümüz bir şey daha var, kadını yüreklendirmek, kadının girişimciliğini artırmak yönünde bazı pozitif ayrımcılıklar yapmışsınız; özel, spesifik farkındalık yaratan projeleri ödüllendirmişsiniz. Bizler de Komisyonun her kuruluş yıl dönümünde bir tema üzerinden böyle farkındalık ödülleri veriyoruz. Yani bir toplumsal değişime, öncülüğe sebep olabilecek spesifik çalışmalara ödül veriyoruz. Bu yıl da yine kırsalda kadın üzerinden verelim dedik ve böyle bir

çalışma yaptık. Valiliklerimizden böyle girişimci kadınlarımız kırsalda tarımda neler yapmış, nasıl bir farkındalık oluşturmuş, diğer kadınlara örnek olabilecek çalışmalar nedir, onları belirlemeye çalıştık. İşte kooperatifçilikten ekoturizme kadar, köye dönüşe kadar, toplulaştırma projeleri ki Yozgat'ta var, herkes artık biliyor, Kabalı köyündeki uygulama gibi örnek olabilecek çalışmaları inşallah bu önümüzdeki günlerde, Başbakanımızın verdiği bir takvimde, tarihte bu ödülleri vereceğiz. İnşallah, bu toplantıya sizi de bekliyoruz, Başbakanımız tarihi verdiği zaman tüm üyelerimizle orada hazır olacağız. Bu bir süreç. Zihinlerde bir farkındalık ve değişimi sağlayabilmek adına her yapılan her çalışma çok kıymetli, çok önemli. Alt komisyonumuzun çıktıları arasında da inşallah, kadınlara ilgili bir kanun tasarısı görüşülebileceğini biliyoruz, bunun hazırlıkları yapılacak inşallah. İnşallah, Komisyonumuz da böyle bir çalışmaya imza atmış olacak, bütün işaretler bunu gösteriyor. İnanıyorum ki bunu da sonuçlandıracağız sizin desteklerinizle ve tüm Komisyon üyelerimizin bu konudaki kararlılığı ve tutumuyla birlikte inşallah.

Ben çok teşekkür ediyorum.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN - Komisyon üyelerimizden söz almak isteyenler olabilir. Eğer vaktiniz varsa -yoğun bir programınız var biliyorum, genel merkezde bir sunumumuz var- bir on dakika kadar Komisyonundaki üyelerimizden söz alanlara vermek isterim Değerli Bakanım, uygunsa.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Tabii tabii, memnuniyetle.

BAŞKAN - Sayın Köksal, buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Bakan, sunumunuz için teşekkür ederiz ama burada bir şey söylediniz, dediniz ki: “Biz Bakanlık olarak kırsalda kadının kalkınmasına yönelik tüm önerilere açığız, ben açığım.” Buradan kastettiğinizin tüm siyasi parti vekilleri olduğunu anladık, doğru mu anladık? Evet. Fakat şöyle bir şikâyeti burada iletmek istiyorum: Maalesef, siz burada bunu söylüyorsunuz ama yereldeki durum böyle değil. Geçtiğimiz ay 3 Mart 2018'de benim seçim bölgem Afyonkarahisar ilinde kırsalda kadının kalkınmasına yönelik bir toplantı düzenlendi fakat bu toplantıya ilin milletvekili olarak, üstelik de kırsalda kadının kalkınmasına yönelik alt komisyon üyesi olarak Cumhuriyet Halk Partisini temsilen -geçen ay diğer arkadaşımızın başka komisyonuna ayrılması dolayısıyla ben seçildim komisyona- üstelik de bu Komisyonun üyesi olarak bu toplantıya çağırılmadık. Şimdi, burada bir çelişki var; ya yereldeki yöneticileriniz, Bakanlığa bağlı yöneticileriniz bu önerilerin sadece iktidar kanadından gelmesini istiyor, sizinle aynı düşünmüyor ya da aranızda bir iletişim kopukluğu var. Ben bu konuya bir açıklık getirmenizi istiyorum. Sizin söylediğiniz mi yoksa yereldeki uygulamalar mı? Çünkü bu, yaklaşık bir aydır gündemde olan, bizim açımızdan, bizi gerçekten üzen bir durum. İlin milletvekiliyiz, bu Komisyonun üyesiyiz. Eğer gerçekten önerilere açıksak, eğer gerçekten bahsettiğiniz gibi samimiyseniz yereldeki uygulamaların da bu şekilde olması lazım, o ildeki tüm milletvekillerinin, üstelik de alt komisyon üyesi olan tüm milletvekillerinin öyle bir toplantıya çağırılması gerekir diye düşünüyorum.

Diğer arkadaşlarımızın da mutlaka soruları vardır. Daha fazla da şey yapmak istemiyorum.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Bakın, muhalefet, iktidar burada hep bir arada. Muhakkak, muhalefetten faydalanacağımız çok güzel şeyler vardır, benim inancım budur. Yani yanlış olabilir, bundan sonra daha dikkatli olalım arkadaşlar. Çağırılması lazım.

Ama “Afyon” deyince var, bakın ben hemen size söylemek istiyorum. İşte, bundan birkaç gün önceydi, Afyon’da genç bir kadını ziyaret ettim, 30 bin lira genç çiftçi projesinden, bizden destek almış ve mantar üretiyordu. Yanında iki çocuğu, pırlanta gibi ve kocası yanında. O kadar hoşuma gitti ki. Sordum, dedim “Ne yapıyorsunuz?” Dedi ki: “Vallaha, Allah bin bereket versin, ayda en azından buradan 5-6 bin lira para kazanıyorum.” O kadının kocasının yanında böyle duruşu var ya, beni çok mutlu etti. Yani biz bu konuda çok samimiyiz. Kadınların ekonomik özgünlüğünü kazanması, bu bağlamda, onlara her türlü pozitif ayrımcılık yapmak bizim görevimizin başında geliyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – O zaman, yereldeki uygulayıcılarınıza da bu konuda...

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Tabii, haklısınız, söyleyelim.

Yani biz şunu düşünüyoruz: Bir ülkemiz var, bir Türkiye’miz var. Yani biz farklı partilerden olabiliriz ama ben şahsen hepimizin amacının ülkemiz olduğuna inanıyorum. Onun için, bu konuda bir yanlışlık vardır, doğrudur, onu not aldık, düzeltelim, olur Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Türkmen, buyurun.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızın kadına dönük çalışmalarıyla ilgili açıklamalar yaptınız, bunun için size teşekkür ediyorum.

Bazı sorular sormak istiyorum. Türkiye’de kadın istihdamının yüzde 27 olduğunu belirttiniz ve bunların içerisinde de tarımda çalışan kadın oranı yüzde 28 dediniz. Peki, normal verilen destekler dışında tarımda çalışan kadınlar için özellikle sosyal güvenlik alanında, farklı, daimilik oluşturacak sosyal güvenlikle ilgili projeler hayata geçirmeyi düşünüyor musunuz? Bu birinci sorum olacak.

Diğeri: 2003 yılından bu yana kadın çiftçilere eğitimler verildiğini söylediniz. Ben de ilim Adana’da bunu takip ediyorum. Ancak, bu verilen eğitimlerin sürdürülebilirliği konusunda bir takip sistemi var mıdır? Örneğin, çilek yetiştiriciliği konusunda bir kadın çiftçiye eğitim verdiğinizde bu kadının ürettiği çileğin kapasitesi arttı mı ya da ürettiği çileği farklı şekillerde değerlendirebiliyor mu yani bunu girişimcilğe dönüştürüyor mu? Bu konularda Bakanlığınızın eğitim verdiğiniz kadın çiftçilere dönük bir takip sistemi var mıdır, bunu öğrenmek istiyorum.

Yine, bunun dışında, tarım ve sanayi entegrasyonu konusunda da hibe programlarınızdan bahsettiniz. Gerçekten, özellikle benim bölgem için, Çukurova Ovası için bu çok önemli bir program. Birçok çiftçinin bundan yararlandığını biliyorum ama biraz önceki sorduğum soruyu burada da sormak istiyorum. Özellikle organik tarım konusunda hibeler verildi ama organik tarım yapan çiftçilerimizin -kadın çiftçilerimiz de dâhil- ürettikleri ürünün pazarlanması konusunda ne yazık ki herhangi bir çalışma yok. Bu nedenle, şu anda organik tarım yapan çiftçilerin büyük bir kısmının ciddi sıkıntıları olduğunu biliyorum. Bu konuda Bakanlığınızın ne gibi çalışmaları var, onları öğrenmek istiyorum.

Ayrıca, bir konu daha var, bu gerçekten çok çok önemli. Yine, seçim bölgem Adana’da Ceyhan, İmamoğlu, Kozan, Yüreğir gibi ilçelerimizde hazine arazilerini ecrimisil yoluyla işleten çiftçilerimize belli bir bedel çıkarılarak bunları satın almaları, satın almadıkları takdirde ihale yoluyla üçüncü şahıslara satacaklarına dair resmî yazılar gönderiliyor. Şimdi, burada bir çelişki var, o da şu: Siz belirttiniz, bunu tüm çalışmalarınızda da takip ediyoruz, insanların köyüne dönmesi ve tarımla ilgilenmesi konusunda ciddi çalışmalar var fakat burada, hazine arazilerini işleten, özellikle o köyde oturan insanların çıkarılan bedellerle onu ödemesi mümkün değil. Örneğin Ceyhan’da oldu bu uygulama, ne yazık ki orada yaşayan çiftçilerin bir kısmı zilyetliğini üçüncü şahıslara devretmek zorunda kaldı, diğerleri ise müşteri yani o

zilyetliği devredecek kişi bulamadıkları için üçüncü şahıslara ihale yoluyla satılmasına seyirci kalmak zorundalar. Şöyle bir şey çıktı ortaya: Bir tarafta, o köyde oturan ve artık elinde işletecek arazisi olmayan çiftçiler var; öbür tarafta, o köyde oturmayan, başka yerlerde oturan ama parası olduğu için o tarlaları yani hazine arazilerini alan başka üçüncü şahıslar var. Bu da sizin söylemiş olduğunuz projelere ne yazık ki sekte vuran bir gelişme, bir çalışma. Bu anlamda da çiftçilerimiz gerçekten şikâyetçi; özellikle zar zor, kıt kanaat bu işi yapanlar, azıcık, işte, hazineden arazi kiralayarak 10 dönüm, 20 dönüm, 30 dönüm işletenler. Bu konuda, mutlaka, sayın Bakanlığınızın, Hükümetin diğer birimleriyle bir araya gelerek bir çözüm üretmesi gerektiğini düşünüyoruz ve bir çözüm üretmenizi de sizden talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Çok teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, esasında bizim bütün amacımız, sadece kadınlar değil, Türkiye’de yaşayan herkesin sosyal güvencesine kavuşmasıdır. Ama Bakanlık olarak bana sorduğunuzda, mesela bu 300 koyun olayı -inşallah en kısa zamanda başlayacak, biz şeylerimizi yaptık Ziraat Bankasıyla- bizim orada asgari ücretten tutun, ilaç paralarından tutun, sosyal güvence sigorta ücretleri de 300 Koyun Projesi’nin içerisinde vardır. Yani köyde yaşayan, şehirde yaşayan herkesin mutlaka bir sosyal güvencesi olması tarafındayız ve bunu bir başlangıç olarak görüyoruz. Bunun biz üreticilere karşı -tahmin ederim takdir edersiniz, ben ona inanıyorum- özellikle üreticilerin sosyal güvenceye kavuşmasında önemli bir adım olduğunu görüyoruz, bu bunun için başlatılmış bir olaydır.

İkinci olarak da takip sistemi... Takip sisteminde arkadaşlar notu veriyor, yani hakikaten takip ediyoruz. Çünkü her gittiğim yerde “Beni Genç Çiftçi Projesi’ni veya eğitim almış, başka projeleri yapan en başarılı 3 tane yere bir götürün.” diyorum, öyle yerlerle karşılaşıyorum ki bunların çoğunda kadınlara ya çok fazla vermişiz veya kadınlar çok başarılı, onu bilemiyorum. Mesela bir yere gittim, tam hatırlamıyorum ama gül bahçesi yapmış ve öyle çok güzel de para kazanıyor ki kocasını çalıştırıyor, çocuklarla beraber çalışıyor, evini yenilemiş, araba almışlar, çok samimi olarak söylüyorum. Yani burada takip sistemimiz var ama şunu sorabilirsiniz: Eğitim alan kadınların hepsi başarılı mıdır? Değil.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Bunu soruyorum, evet.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Değil. O, biraz da kişinin kendi elinde. Ben bir eski belediye başkanı olarak... 500 lira mikrokredi verdik, bunların içerisinde şu anda yanında 20-25 kişi çalıştıran kadın kardeşlerimiz olmasına rağmen, işin kolayına kaçıp sadece isot üretip yıllık kazanıp o parayla geçinmeye çalışan kadınlarımız da oldu. Bunların içerisinde çok başarılı olanlar da oldu, başarısız olanlar da oldu; biraz da o insanın kendi bağlı özellikler. Ama bu takip sistemimiz var ve arkadaşlar bunu takip ediyorlar.

Hazine arazileriyle ilgili olarak, bakın, arkadaşlar bu notu yazmışlar, ben o notu direkt okuyayım daha iyi olur. Tarım arazilerinin üretime kazandırılması ve sahiplendirilmesiyle ilgili 2014’te kanun çıkarıldı, şu anda ona göre davranılıyor. Kullanıcıların almaları durumunda ciddi indirimler ve taksitlendirmeler yapılıyor. Bakın, bu önemli.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Sayın Bakanım, rakamlar çok farklı. Bakın, ben size Ceyhan’ın bir köyünü örnek verdim. Yani başındaki köyde hazine bin lira tespit ediyorsa o köye 4 bin lira tespit etmiş ve o insanları, şu an satın alanlar ile işletenleri bilebilmeniz mümkün, sistemde var çünkü ecrimisil ödüyorlar. Çoğu satın alamadı o arazilerini. Şu anda, mesela hafta sonu Yüreğir’in 8 köyüne gittim, en az 7’sinde “Var mı bir derdiniz?” dediğimde bu sorunu söylediler. Yani uygulama ne yazık ki sizin projelerinize ters. Siz ne diyorsunuz? “İnsanlar köyüne gitsin, yeniden köy nüfusu artsın.”

dediniz sunumunuzda. Gerçekten, Türkiye için çok önemli bir proje ama ne yazık ki uygulama köyünün yanındaki araziye işleten çiftçiye o araziden yoksun bırakan bir uygulama. Yani bu söylenilen, ne yazık ki köylüyü arazi sahibi etmek değil, ecrimisil yoluyla işlediği araziden de yoksun bıraktığı için işsiz güçsüz bıraktı; uygulama böyle, lütfen bunu araştırmanızı rica edeceğim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Yani genelde her hafta sonu mutlaka farklı illere gidiyorum. Yani “Tapumuzu verin.” diyen insanlarla çok karşılaşıyorum ama “Ben parayı ödeyemedim, beni tarlamdan çıkardılar.” diyen insanların sayısı çok öyle şey değil.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Belki size ulaşamıyordur ama bize ulaşıyorlar.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Olabilir ama şöyle: Sayın Vekilim, tabii, bu tarla tapusunu şey yaparken bir komisyon var, komisyonda çeşitli örgütler var, vali var, maliyeciler var ve bu komisyon bir değer veriyor. Ha, fiyatlar yüksekse bunu tekrar sayın büyüklerimize arz ederiz. Ama hak vermeniz gerekir ki yani ecrimisille oturuyor, doğrudur, ben de kesinlikle o kardeşlerimin, onların hakkı olduğuna ve onların alması gerektiğine inanan bir kişiyim ama o, 81 milyonun hakkı olan... Yani orada sizin de hakkınız var. Yani ben sizin adınıza “Hadi bu bedava olsun.” diyemem, sizin de dememeniz lazım. Onun için, burada vicdani, gerçekten samimi... Efendim, fiyat nedir? Bir başkasına 50 kuruşa satarken acaba ben bu arkadaşta 25 kuruşa nasıl verebilirim? Veya onun alabileceği fiyatlarla ve taksitlendirmelerle bunu çözmek lazım. Ama “Benim köyümde şu tarlamı ben alamadım, efendim, bir başkası geldi, aldı.” diyen insanla karşılaşmadım.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Sayın Bakanım, Adana’ya gelin, birlikte gidelim oralara.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Ben geleceğim inşallah.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Birlikte gidelim, ben size göstereyim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Tamam efendim.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Bir şeyi daha söyleyeceğim. Tabii ki 81 milyonun arazisi bunlar, şöyle bir şey var ama: Mesela elli yıldır o araziye kullanan, işleten, imar ve ihya eden insanlar bunlar. İşte, taşını, toprağını, kayasını temizlemişler; tarla hâline getirmişler. Mesela bunlar alamadı mı, ihaleye giren üçüncü şahıslar da onlara söylenen fiyattan giriyorlar yani bu da bir haksızlık bakın.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bakın, ben size şunu söyleyeyim: Tarım Bakanlığı olarak biz de devreye giriyoruz, özellikle Urfa’da iadeler olayını çok iyi biliyorsunuz. Adil bir şekilde yapılması ve sizin dediğinize yüzde 100 katılıyorum, kırk yıldan beri oturuyor, ağaç büyümüş, emek vermiş falan etmiş, onun olması lazım ama bir taraftan da 1970’li yıllarda tarım reformundan dolayı adamın elinden arazisi... Farz edelim o sizsiniz, araziniz alınmış, diyorsunuz ki: “Bu, benim dedemden kaldı, babamdan kaldı, ben bunu alacağım.” Biz de araya giriyoruz, diyoruz ki: “Yahu, kardeşim, bak, senin dedenden kaldı ama o adam da kırk yıldan beri burayı çalıştırıyor, işletiyor, buraya emek vermiş; aranızı bulalım.” Yani bunlar öyle dışarıdan gördüğü gibi hemen kolay çözülecek olaylar da değil. Onun için, biz elimizden geldiği kadar hakkaniyetle bu olaya bakıyoruz ama o dediğiniz, ecrimisilli satış olaylarına biz bir daha bakalım, onun üzerinde komisyonlara şunu söylemek lazım: Mümkün olduğu kadar bu arkadaşların ödeyebileceği taksitlerle bunu satmak lazım. Ben size o konuda katılıyorum, ödeyebileceği taksitlerle bu arkadaşlara satmak lazım ve tapusunu alması lazım. Adam da bilsin ya, ben ecrimisille hayat boyu niye gideyim yani bu kadar emek vermişim. Parasını versin ve tapusunu alsın ama ödeyebileceği bir parayı istememiz lazım.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Bakanım.

Bu konuyla ilgili Sayın Kaynarca’nın bir cümlesi varmış, ona sözü vereyim, ondan sonra Sayın Demir’e vereceğim.

Buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Benim seçim bölgemde de İstanbul’un Çatalca ve Silivri köylerinde –şimdi mahalle oldu gerçi ama- bu yasal düzenlemeden faydalanan bölgeler de var, birçok bölgede de şahit oldum. Satışlarla ilgili en son 2016 Aralık ayında çıkardığımız yasal düzenlemelerde çerçeve belirlenmiş yani emlak fiyatlarının altında olamayacağı, ecrimisil ödedikleri fiyatların çerçevesinin dışına çıkamayacağı, belli yıllara dağıtılacağı, taksitlendirme oranları. Dolayısıyla, oraya gittiğimiz zaman fiyat tespit komisyonunda bir problem yoksa -ki ciddi oranda olmadığını görüyoruz- uygulamada, çıkarılan yasal düzenlemede çerçeve net. Burada eğer tek eksiklik var ise -ifade edilenlere bakıldığına göre- fiyat tespit komisyonunda. Ki hatta o komisyonda da o kadar titiz çalışıyorlar ki ilgili bürokratlar, benim bu konuda da teşekkür etmem lazım. Çünkü bu komisyonlarda muhtarlıklardan, belediyelerden, oradaki emlakçılardan, herkesten yetim öksüzün hakkını yemeden, hazine arazisi, devletin arazisi, kamuya ait bir arazideki bu titizlik çok değerli. Orada çizilen yasal çerçeve, ecrimisil fiyatları, emlak değeri hepsi içinde olduğu için zaten hata yapma oranı minimuma iniyor. Varsa -ki sayın vekil ifade ettiğine göre- ben bu konudaki olumlu örnekleri ifade etmek adına söyledim.

O yasal düzenlemede bir madde de benim için çok önemliydi, yirmi yıl tarım arazisi dışında kullanılamama; bu da çok önemli yani tarım için, vatandaş lehine, halkımız daha mutlu olsun, tarım yaptığı alanda çok daha verimli çalışmalar yapılabilsin diyeydi. O yüzden, ben bu kanunda emeği geçen siz başta olmak üzere tüm değerli bakanlarımıza şükranlarımı sunuyorum.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Demir, size de... Lütfen, kısa olursa çok sevinirim, esas gündemimiz biliyorsunuz kanun tasarısıyla ilgili.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Biliyorum.

Hep hanımlar konuştu, ilk defa ben konuşuyorum Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Bakan çok eskiden beri de tanıdığım bir meslektaşım, samimi olarak konuştuğuna inanıyorum, özellikle kadın ve kırsal kalkınma konusundaki bakışına teşekkür ediyorum. Tabii ki, birden birçok şey değişecek durumda değil. Ancak bu tabii ki kırsal kalkınma ve diğer teşvik devletin, millî gelirin yüzde 1 meselesini Sayın Bakan, tabii, Hükümet olarak yapılması gerekiyor, bakanlık olarak Maliye Bakanlığıyla görüşülmesi lazım yani kırsaldaki bu kalkınmaya destek ve diğer desteklerin artırılabilmesi için millî gelirin yüzde 1’inin ancak yarısı verebiliyor şimdi. Bunun daha da artırılması lazım yani yasal şeyin yerine getirilmesi gerekiyor Meclisten geçtiği şekliyle. Bu yüzde 1’lere yaklaştıkça sizin tabii ki bu projelerinizin uygulanması daha kolaylaşacaktır, daha yaygınlaşacaktır, özellikle köy ve kırsaldaki kalkınmaya da büyük destek olacaktır.

Şimdi, Sayın Bakan, ecrimisil meselesi gerçekten önemli bir sorun Türkiye için. Bu, sizin Bakanlığın ve taşranın, komisyonların çözebileceği bir konu değil. Bu, yeni bir yasal düzenlemeyi gerektiren bir konu. Ciddi olarak değerlendirmemiz gerekiyor, Meclise gelmesi gerekiyor, gerçekten çok büyük sıkıntılar çekiliyor, insanlara baktığımız zaman, üretimde zaten zorlanıyor, bir de ecrimisil

ayrı bir yük olarak geliyor. Eğer gerçekten Türk tarımını bir rahatlatmak söz konusuysa bunu yasal olarak Hükûmette tekrar uzmanlarla birlikte değerlendirmek gerekiyor. Bu konuda da ben sayın milletvekilime katılıyorum, çok şikâyet geliyor.

Efendim, kadın istihdamını ve yönetici sayısını arttıracacağınızı söylediniz. Bu, mutluluk verici bir olay. Gıda, ziraat ve veterinerden çok kızımız mezun oluyor, bunların atanmasının, sayılarının artırılmasının... Samimi olarak söylediğimize inanıyorum. 2 kızınız var, biliyorum. Bunları biz de destekliyoruz.

IPARD konusunda Sayın Bakan, bir düzenleme olacak mı? Çünkü IPARD önemli. Gördük biraz önce de, kadınlarımız çok az yararlanabiliyor bu konuda ama birçok ilimizde de... Mesela Muğla, tarımda 1'inci ama turizmde gibi geliyor, dışarıdaki algı bu ama büyük kırsal kesimi tarımla uğraşıyor ama IPARD'da Muğla maalesef için içine giremedi. Önemli bir tarım katkısı var Türk ekonomisine, tarımına. Bu konuda çalışmalar var mı, yenileme var mı?

TİGEM konusunda yeni, çalışkan, üretken bir Genel Müdür atadınız; teşekkür ederiz. Ben takip ediyorum arkadaşımızı. Ama TİGEM'ler çiftçiden, köylüden, çevresindeki, bölgesindeki insanlardan biraz uzak. Bunu biraz değiştirmek lazım yani oranın tarımına katkı koyması lazım, ilişkileri daha çok geliştirmesi lazım, daha çok iç içe olması lazım yani o bölgedeki vatandaş bile o TİGEM'lere girmekten korkuyor, çekiniyor. Bırakın onları, ben bile milletvekili olarak "Acaba gitsem ayıp mı olur, Bakanlık bir şey mi söyler, yukarıdakilerden baskı mı görür?" diye...

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Hiç öyle bir şey olmadı.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Olmadığını biliyorum ama böyle bir algının olduğunu söylemek istiyorum. Yani bunu bir şikâyet olarak söylenmiyorum, algı böyle. Yoksa ben her yere girebilecek bir insanım biliyorsunuz. Bu algıyı kırmak lazım, inşallah yeni Genel Müdürümüz bu konuda daha şey yapabilir.

Son sözüm -her şey için teşekkür ederim Sayın Başkan, vaktimi aşmamışımdır inşallah- mülteci kadınlarımız Sayın Bakan. Yani bu konuda projenizde göremedim bir şey. En çok acıyı onlar çekiyorlar, Türkiye'de de onlar acı çekiyor, birçok çocukları var, çok çocuk doğuruyorlar. Onlara da projelerde ne yapılabilir bilemiyorum, kendi insanımıza yapmaya çalışıyoruz, ne kadar, önümüzdeki süreçte belki bu şeyleri göreceğiz ama ben kadın olarak onların çok acı çektiklerini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Ben teşekkür ederim Hocam.

Biz tabii, Hocamla Urfa'da –Başhekim olarak- beraber çalıştık ve Urfa'ya çok emeği vardır. Urfalı olarak da özellikle teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, IPARD 2005 yılında başlamış ve o zaman 42 ili seçmişler. Biz 2011 yılında 1'inci IPARD programını başlatmışız. Emin olun burada AB'nin seçtiği iller var, seçtiği illerin özellikleri var, bazı şartları var ve o şartlardan dolayı da 42 il, mesela Malatya'yı koymuş ama Bingöl'ü koymamış. Bana kalmış olsa ben Bingöl'ü koyarım, daha mantıklı geliyor. Ama bu seçim hakkı bizde olan bir olay değil gerçekten. 42 il ve biz 1'inci IPARD programını bitirdik, 2018, 2019 ve 2020 tekrar 2'inci IPARD programına başlıyoruz. Ancak diğer 39 ilde bu sefer Bakanlığımızın kırsal desteklemeleri var. Biz mümkün olduğu kadar onlara destek verirken bu sefer IPARD'da olmayanlara kesin 20 lira veriyoruz. Aradaki o dengesizliği dengeli bir hâle getirebilmek için yani IPARD programında olmayan 39 ilimizi biz IPARD programında olandan çok daha, yüzde 100 daha fazla destekleyerek o aradaki adaletsizliği

bir ölçüde gidermeye çalışıyoruz. Mesela IPARD’a seçilme kriterleri, 2005 yılında Avrupa Birliğinden elemanlar gelmiş, diyorlar ki: Bir defa, illerin seçim analizlerinde, ilk önce kırsal nüfusu ne kadar? Daha sonraki aşamalarda gayrisafi yurt içi hasıladan aldığı paylar ne kadar? Kırsaldan göç oranı nedir? İlin tarımsal gelişme potansiyeli gibi hedef daha da daraltılmış yani hedef koymuşlar, bu hedefe göre de hiç bizim yetkimiz olmadan 42 tane ili koymuşlar. Bakın, yine bir şey var, 2016 yılında IPARD 2 oluşturulurken il sayısının 81 ile çıkarılması için AB komisyonuyla yoğun görüşmeler yapmış benden önceki arkadaşımız –sağ olsun- ama kabul edilmemiş. Ha, biz ne yapıyoruz? 39 ile Tarım Bakanlığı olarak daha fazla, yüzde 100 daha fazla destek vererek hiç olmazsa aradaki o dengesizliği kapatmaya çalışıyoruz. Gönül ister ki tabii, IPARD keşke 81 ilde olsaydı.

TİGEM konusunda esasında o şeyde haklısınız Hocam yani öyle bir algı var. Sanki TİGEM’lerin kapısı kapatılmış, halkın giremeyeceği bir yer olmuş. Arkadaşlarımız veya sizler geldiğiniz zaman ben Bakan olarak gidiyorum, yani orası sizlerin yeri, alın çoluk çocuğunuzu falan getirin, yemeklerimiz gayet iyi, az bir ücret var. Bunu çok değerlendirebilirsiniz. Yani biraz da doğru, yıllardan beri bir algı var ama bakın, bu TİGEM algısını... Bu 300 koyun, 250 bin düve, 250 köy gibi en önemli projelerin başında bu TİGEM geliyor. İnşallah en kısa zamanda Bakanlığımızın değerli arkadaşları bu konuda TİGEM’de nasıl bir değişim olacak onu açıklayacaklardır. Hakikaten hantal bir yapı var. Bu hantal yapıyla... 30 milyar Türk lirası değerinde bir yapıya sahip TİGEM şu anda. Ha, bunun hakkını verebiliyor muyuz? Vallahi bana göre de tam değil ama inşallah vermek için çok büyük gayretlerimiz var ve bunu inşallah kısa zamanda da göreceğinize inanıyorum.

Mültecilerle ilgili olarak yine arkadaşlar not veriyorlar. FAO ile Bakanlığımız Suriyeli mültecilere yönelik proje yürütüyor. 2017 yılında ilk aşaması bitti, 2018’de de devam ediyor. 900 kişi eğitildi. Tabii, Hükümet olarak da yani Allah var, hakikaten çok önem veriyoruz, onlar bizim kardeşlerimiz. Ekmeğimizi paylaşıyoruz yani bir Şanlıurfa, bir Gaziantep, bir Hatay, bir Kilis; ekmeğimizi paylaştık yani o insanlar da bizim kardeşlerimiz, elimizden geldiği kadar bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Neticede, velhasıl ben şunu söylemek istiyorum: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olarak Türkiye’nin önünün açık olduğunu -çok samimi- ve tabii, bu eğitimler, bu destekler bilinçli bir şekilde verildiği takdirde muhakkak ve muhakkak çok ileri bir şekilde ivme kazanacağını, her geçen gün daha iyiye gideceğini ben görüyorum ve bundan da büyük mutluluk duyuyorum. Özellikle hayvancılık ve tarıma gençlerimizin çok sahip çıkması, kadınlarımızın sahip çıkması. Ve öyle arkadaşlar görüyorum ki Amerika’da lisansını yapmış ama çok güzel bir çiftlik yapmış ve ondan çok güzel paralar kazandığını söylüyor. Gittiğimiz her yerde birkaç örnek yani küçük ölçekli işletmeler, orta boyllu işletmeler, büyük işletmeler gördüğümüz zaman basında yazıldığı gibi tarımın kötü olmadığını, tarımın önünün çok açık olduğunu... Hakkâri’de mesela bir kadın kooperatifi gördük, gerçekten mükemmeldi, görülmeye değerdi. Ayşe Hanım da benden sonra gitmiş, görmüş. Yani biz elimizden geldiği kadar...

O bütçe konusunda Hocam, esasında Hükümet olarak bizim şurada bana göre –hata da demeyeceğim de- bir organizasyon eksikliğimiz var. Yani normalde bakın, desteği veriyor Hocam, koyun da veriyor, keçi de veriyor ama o Tarım Bakanlığında gözükmüyor. Enerjide biz veriyoruz, enerjiyi ne için veriyoruz biz? Üretim olsun diye veriyoruz. Sadece belirli illerde 600-700 milyon lira biz enerji desteği veriyoruz, sadece bir ilde. Yani bunları yan yana getirdiğimizde, topladığımızda emin olun güneş enerjisinden tutun, elektrik enerjisinden tutun, DSI’nin yaptığı işlerden tutun, Orman Bakanlığı, Aile Bakanlığı... Bir bakıyorum ki Aile Bakanlığı da tarımla ilgili destekler veriyor. Hâlbuki bunlar ortak havuzda toplanmış olsa emin olun bunların miktarı Hocam, samimi olarak söylüyorum, bana inanmanızı istiyorum, birin üzerinde, birin üzerinde. Ama biz maalesef bunu yapamıyoruz yani biz bunu ortak havuzda toplayıp tarıma ne destek verdiğimizizi bence çok iyi bir şekilde hazırlanıp anlatmamız lazım. Yani il özel idareleri veriyor, belediyeler veriyor, Orman Bakanlığı veriyor,

efendim, Sosyal Güvenlik Kurumu veriyor, İçişleri Bakanlığı veriyor, Hazine veriyor, her biri veriyor ama sadece Tarım Bakanlığına baktığımız zaman orada bir eksiklik görülüyor. Bunlar ortak havuzda toplandığında... Yani ben Sayın Başbakana bunu arz etmem lazım, emin olun bu bir noktayı geçecektir, yüzde 1'i geçecektir. Bunu da çok samimiyetimle söylemek istiyorum.

Saygılar sunuyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Saygılar bizden.

Teşekkür ederiz Bakanım.

Teşdemir'e verelim, ondan sonra Depboylu'yla bitirelim Bakanımız da geç kalıyor toplantısına.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ediyorum sunumunuz için.

Aslında sunumda da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak bizim en fazla dikkatimizi çeken de hem merkezde hem de yerelde kadın ve erkek yöneticiler arasındaki uçurum. Öncelikle bu uçurumun aslında giderilmesi gerekiyor. Sanırsam bu çözüldüğü zaman burada konuştuğumuz birçok sorun da kısmen çözülmüş olacak.

Sayın Bakan, aslında biz sadece gelir ve istihdam temelli bakılmaması gerektiğini düşünüyoruz. Kırsalda yapılan çalışmalarda aslında taleplerin değiştiği, özellikle kadın ve çocukların iş, para gibi taleplerden önce sosyalleşebilecekleri mekânlar, kadınların... Doğrusu buna yönelik bir girişiminiz ya da çalışma var mı?

Diğer bir nokta ise kadın emeği, girişiminin de 2015-2016'da mevsimlik işçilerle ilgili yapılan bir araştırmada da açığa çıkmıştı. Kadın ve erkek mevsimlik işçiler arasında ücret farkı aslında ciddi bir uçurum. Bunun da aslında üzerinde durulması gerekiyor. Diğer bir konu, orada da kadınlar aslında çocuk bakımını ciddi bir sorun olarak ifade etmişlerdi. Kadınlar dolayısıyla çift mesai yapıyorlar, hem çalışıyorlar hem evde çocuk bakımı yapmak zorunda kalıyorlar.

Toplumsal cinsiyet çalışmalarına değindiniz, gerçekten bunun çok önemli olduğunu bizler de düşünüyoruz çünkü geçen alt komisyonda Bülent Bey de paylaşmıştı yapılan alan araştırmalarında, aslında kadın girişimciler kendilerini girişimci olarak bile tanımlamıyorlar. Aslında çalışıyorlar, karşılığında bir ücret alıyorlar ama meslek olarak sorulduğunda kendilerini ev hanımı olarak tanımlıyorlar ki bunun değişmesi gerekiyor. Yine kadının çalışması önündeki ön yargıların kırılması gerekiyor. Aslında bu toplumsal cinsiyet meselesini biz kooperatiflerde de görüyoruz. Dolayısıyla bu çalışmaların çok öncelikli yapılması ve temel çalışma olarak uygulanması gerektiğine inanıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) - Çok teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Esasında “Kırsalda sadece kadına değer verelim, fazla üretsin, biz daha fazla para kazanalım, onlar daha fazla para kazansın.” değil. Bizim amacımız köyde... Yani kırsal kalkınma bakanlığından bahsediyorum yani yeniden bir yerleşim planı yani okulu, camisi, gençlik merkezleri, kadın merkezleri, yüzme havuzları, futbol sahaları. Yani oradaki insanlar “Ya, arkadaş, ben şehre gitme ihtiyacı hissetmiyorum.” Toplantı salonları, küçük sinema salonları. Yani bunlar olmayacak şeyler de değil, öyle çok zor da değil yani. Ama öncelikli hedef nedir? Önce karnı doyacak ve burada geliri artacak. O gelir arttıktan sonra mutlaka ve mutlaka bunların gelmesi lazım. Hatta ne kadar güzel olur, her ailenin evinin önünde traktörünün yanında bir arabasının olması, efendim, şehre gelmesi. Olmayacak şeyler

değil bunlar. Yani ben böyle düşünüyorum. Belki de hayal kuruyorum ama hayal kurmadığınız zaman da başarılı olamazsınız, değil mi? Yani olmayacak şeyler mi? Ben çok samimi söylüyorum, olmayacak şeyler değil.

Tabii, “250 Köy” bu işin başlangıcı. “250 Köy”de biz yerleşim planlarını falan değiştirmeyeceğiz, önce gelirini artıracacağız, sonradan yerleşim planları gelecek. Yani 250 veya 300 metrekarelik bir evde, fonksiyonlu olan yani odaları, lavabosu, banyosu, mutfak mükemmel olan, belki bahçesinde organik maydanozunu, nanesini, balcanını, isotunu yetiştirebileceği bir yer niye olmasın yani? O kadar zor bir olay değil. Biz on beş yılda çok büyük işler yaptık, çok büyük işler oluştu yani. Bunlar yapamayacağımız şeyler değil ve “250 Köy”ün amacı da bu. “250 Köy”de önce insanların gerçekten gelirini artırmak, ondan sonra da yeni yerleşim planlarıyla daha yaşanabilir, insanca, kadının bir eğitim alabileceği salonları, konuşabileceği... Yani “İnsanlar sadece -bu, kadın da değil; bu, mülteci de olabilir- işte, üretsin, para kazansın, kapitalist ülkeler gibi sadece biz para kazanalım.” Öyle bir havamız yok bizim, biz önce insan için varız ama insan için olabilmesi için de tabii hak vermeniz lazım ki ekonomi de olacak yani. Ekonomide de üreteceğiz ki insanımız o ürettiğinin karşılığını insanca alabilsin. Yani amacımız bu. İnşallah dua edin, başarılı olacağız yani, hep beraber.

BAŞKAN – Olacak inşallah Bakanım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Ama en son olarak şunu söylemek istiyorum bu Komisyona: Kadın-erkek eşitliği için bir kardeşiniz olarak her konuda yanınızdayım.

BAŞKAN – Sağ olun Bakanım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Vereceğiniz her projede, bakın her projede mutlaka destekleyici olacağım. Niye biliyor musunuz? Kadınları koruduğumdan değil, ben ülkemi seviyorum, mutlaka ve mutlaka eşitlik sağlandığı ve kadınlar ürettiği zaman bu ülkenin çok daha büyüyeceğine, insanların çok daha mutlu olacağına inandığım içindir.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Son olarak sözümüzü Sayın Depboylu’ya verelim. En son alt komisyon başkanımız bir cümle ekleyecek, ondan sonra Bakanımızı Genel Merkezdeki toplantısına yetiştireceğiz, biz de üçüncü gündem maddemize geçeceğiz inşallah.

Sayın Depboylu, buyurun.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Özür dilerim, tarım işçileriyle ilgili olarak...

İnşallah nisan ayında, bakın, o tarım işçilerinin yanına ben gittim, o çadırlarda kaldım kardeşiniz olarak, yattım hakikaten; hiç hoş değil. “Biz ne yapabiliriz?” diye Jülide Bakanımızla, Urfa milletvekilleriyle tek tek... Bütün her şehri dolaştım desem doğru değil ama yoğunluk olan nedir? Eskişehir’dir, Polatlı’dır, Kayseri’dir, Malatya’dır; buralara gittik ve zaman zaman o çadırlarda kaldık ve ben bunu da arkadaşlarıma gayet iyi bir şekilde izah ettim. Nisan ayında bir başlangıç yapıyoruz ve insanca yaşayabilecekleri, Polatlı’da... Buradan hem Jülide Bakanımıza hem Ankara Valimize, bürokrat arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, çok güzel bir proje çıkardık. İnşallah gelecek olan tarım işçileri çok farklı bir şekilde çalışma imkânı bulacaklar. Daha temiz, lavabosu, banyosu, odaları farklı olan, rahat edebilecekleri, eğitim alabilecekleri, sağlık hizmetlerinin olabileceği alanlar oluşturduk

ve bunu bütün şehirlere yaymayı düşünüyoruz. Yani tarım işçileri hakikaten bizim gözümüz. Onlar olmamış olsa emin olun... Mesela ben şunu söyledim: “Ben Urfalı hemşehrilerimle gurur duyuyorum.” Bunu muhalefet maalesef bazen de öyle bir yanlış alıyor ki, şimdi, Polatlı’ya gittim, bakıyorum; “Ya, bu tarlayı kim yapıyor?” “Urfalılar.” Yemyeşil ve üreten bir toplum. “Burası kime ait?” “Ya, burayı da Urfalılar yapıyor.” Dedim ki: “Helal olsun ya, ne kadar güzel.” Ha, şartları iyi mi? Şartları iyi değil. Bu insanlar o şartlardan çok daha mükemmelini hak ediyor mu? Hak ediyor. Bunları, hep beraber el ele verip düzeltmemiz lazım. Düzelecek yani ben tarımın ve Türkiye’nin önünün açık olduğuna kalpten inanarak söylüyorum. Özellikle tarım işçileri için bunu belirtmem gerekirdi Sayın Vekilim, onun için sözünüzü kestim. Özür diliyorum.

Buyurun efendim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Teşekkür ederim.

Sayın Depboyu, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle özür diliyorum geç kaldığım için, bir basın açıklamasında olmam gerekiyordu.

Özellikle de Sayın Bakanımıza ben teşekkür ediyorum, kadınlarla ilgili göstermiş oldukları hassasiyet, üretilen projeler, kadın üreticilerimize verilen destek gerçekten bu alt komisyonumuzda yaptığımız çalışmalarda bariz ortadaydı. Bu ilginiz için de teşekkür ediyorum.

Birkaç konu var benim aklıma takılan, önce genelden başlayayım. Mevsimlik tarım işçilerimizin çocuklarıyla ilgili endişelerimiz var. Ben gelmeden önce konuşuldu mu bilmiyorum ama sağlıklı ortamda barınmaları gerekiyor mevsimlik tarım işçileri çocuklarımızın ve eğitim haklarından yararlanmaları gerekiyor. Bu çocuklarımızın ailelerinin durumu sebebiyle çalışma hayatında değil, okullarda olması gerekiyor. Bu konuyla ilgili çalışmalar acaba ne boyutta? Tam anlamıyla tüm çocuklara ulaşılabilir mi, korunabilirler mi? Bu konuyu merak ediyorum.

Bir de biz Aydınlı kadınlarımızın özellikle hassasiyet gösterdiği bir konu var ki bunun üzerinde de durmak istiyorum sizinle bir aradayken. Jeotermal santrallerimiz var bildiğiniz gibi, sayısı oldukça fazla ve maalesef bu çok sayıda jeotermal santralin büyük bir kısmı da ÇED raporu aranmadan kurulmuş durumda. ÇED raporunun aranmamış olması tabii ki denetimlerin de yapılmaması veya düşük düzeyde kalması anlamına geliyor. Kadınlarımız özellikle bu konuda çok hassas. Toprağı, havayı ve suyu kirlettiği düşünülüyor ki nihayetinde biz kokudan da çok rahatsızız. Ayrıca, ürünlere verdiği zararlar noktasında da belli çekincelerimiz var. Aynı zamanda, yine, bu jeotermal santrallerin çıkardığı sular veya buhar bir şekilde seracılıkta da kullanılmıyor. Yani seracılık desteklenebilir, Aydın tarım bölgesi ama bu faaliyetlerde de bulunulmadığı için tarımı da destekleyen bir tarafı yok. Ne yazık ki ÇED raporu aranmadığı için de birinci sınıf tarım arazilerinde kuyular açılıyor. Kuyular her yere açılıyor. Burada bir denetim boşluğu var gibi görünüyor. Zira bir enflasyonu var bu kuyuların, ÇED raporu da aranmayınca sıkıntı büyüyor. Bu konuyla ilgili neler yapabiliriz? Hem denetlenmesi hem çok sayıda kuyunun açılmasının önüne geçilmesi. Enerji üretimine karşı değiliz, enerjiye ihtiyacımız var ama enerjiyi üretirken bir yandan en değerli, belki gelecekte de en değerli kabul edilecek olan toprak ve suyuza zarar vermesini engellememiz gerekiyor diye düşünüyoruz.

Yine ayrı bir konu, bu konuyu ben size daha önceden de dile getirmişt看, incir üretimiyle ilgili bir desteğe ihtiyacımız var. Şöyle ki: Önceden işte, 10 civarında olan ihracat firması şu anda 50’lere yakın Aydın’da ve ihracat talebine karşılık veremeyecek kadar büyük bir pazarın içerisindeyiz. Biliyorsunuz dünyanın en iyi incirini üretiyoruz, siz Bakanımızsınız, gayet iyi bilirsiniz. Burada özellikle incirin

en iyi yetiştirdiği yüksekliğin de 200 ila 600 metre civarında olduğunu kabul edersek ormanlık vasfını yitirmiş makilik alanlar var, daha önceden Aydın’da fıstık üretimi için böyle bir projenin olmuştur. Bu orman vasfını yitirmiş, boş kalmış alanlara incir fidanlarını diksek, köylülerimize versek, hatta ne güzel olur, kadınlarımıza versek; kadınlarımız da incir üretimine destekte bulunsun... İnciri milli servetimiz olarak kabul etmeliyiz diye düşünüyorum, desteklememiz ve korumamız gerekiyor, bu konularda da bir çalışma gerçekleştirilebilirse, bu konuda bilgi alabilirsem sizden çok mutlu olacağım.

Tekrar teşekkür ediyorum.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Ben teşekkür ederim.

Tarım işçileriyle ilgili olarak biraz önce söyledim, onlar bizim çocuklarımız yavrularımız, emin olun, onların şartlarının iyi olmadığını ben defalarca ilettim ama esasında Sayın Başkanım, uygun gördüğünüzde Polatlı’da yeni yapılan projeye bütün arkadaşlarımızı davet edebiliriz yani bizim samimiyetimizi orada bir kez daha, daha iyi bir şekilde test etmiş olabilirsiniz. Bütün Türkiye, bütün vali arkadaşlarımız da bu konuda çalışıyorlar. Polatlı’da bir hafta sonu rahat bir şekilde bütün arkadaşları bir davet etmeyi düşünürüm eğer kabul ederseniz; bu, bir.

BAŞKAN – Memnuniyetle.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – İkincisi: Bu jeotermal santraller konusunda ben de Aydın’a gittiğimde “Bu dumanlar nedir ya? Bu ne oluyor, nereye gidiyor?” falan dedim; bu, dikkatimi çekmişti. Ben bu konuda size katılıyorum yani mutlaka ve mutlaka bunun çözümünü bulmamız lazım. Yunus Hocamız benim başkanışmanım, burada gerekli şeyi aldı ve gerçekten samimi bir şekilde “Biz bunları nasıl düzeltiriz?” Yoksa, “Ya, bu, böyledir. Yok, alıyorlar, toprağı veriyorlar.” falan demekle bu iş olmaz. Eğer bir problem varsa önemli olan problemi çözmek. Ha, çözemiyorsak da sebeplerini anlatıp “Kusura bakmayın çözemiyoruz kardeşim.” demek bence en doğrusu.

Üçüncü olarak bu incir desteği... Esasında Orman Bakanımız Veysel Hoca’nın rüyası, ormanlar artık işte, fıstıktır, zeytindir, incirdir... Ben de iletirim ama Sayın Vekilim, siz ilettiğinizde ben inanıyorum ki çok daha iyi olacaktır. Ben de söyleyeceğim. Bana göre de o yani insanlar hem üretsinler hem ağaçtan ürün alalım yani ormanlık incir olsun, ormanlık fıstık olsun, ormanlık zeytin olsun ne kadar güzel bir olay. Şimdi, herhâlde DSİ, Orman ve Su İşleri Bakanlığımız buna döndü. Ben ileteceğim ama lütfen siz de bir söylerseniz memnun olurum.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Ben teşekkür ederim.

Yalnız, bu jeotermalle ilgili olarak Yunus Hocam notunu aldı, bizim bunu mutlaka araştırmamız lazım.

BAŞKAN – Sayın Özkal’ın jeotermalle ilgili bir iki cümlesi var. Ondan sonra son sözü Bursa Milletvekilimize veriyorum.

Çok kısa olursa...

HATİCE DUDU ÖZKAL (Afyonkarahisar) – Sayın Bakanım, Afyonkarahisar jeotermal bölgesi yani termal su kaynakları zengin bir il olduğu için biz de şöyle bir pratik çözüm üremiştik: Özel İdarede tamamen termalle ilgili bir birlik kurduk daha önceden, yeni değil ve bu birliğin kapsayıcı, kucaklayıcı bir yönetimi var. Onun için de öncelikle buharından elektrik üretiyoruz. Ondan sonra şehri ısıtmak

için, soğuk suyu ısıtarak soğuk suyla şehri ısıtıyoruz ama sıcak suyu ısıtmaya kullanıyoruz, ondan sonra termalde kullanıyoruz, ondan sonra serada kullanıyoruz yani bir suyu, aynı suyu defalarca farklı farklı yerlerde kullanarak... Ve kimse kafasına göre kuyu açmıyor. Bunu bir birlikle yönettik yani Özel İdaresi bünyesinde kurulmuş Afyon Jeotermal Birlik, AFJET kısa adı. Hiç sorun olmadan da bunun çok güzel işleyen bir sistemi var. Onun için sadece güzel bir başarı örneği olarak Afyon'u paylaşmak istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ama tüm şehri ısıtamıyoruz hâlâ. Bir bölümü faydalaniyor.

HATİCE DUDU ÖZKAL (Afyonkarahisar) – Ama su kaynaklarımız değerli.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Çok az bir bölümü faydalaniyor.

HATİCE DUDU ÖZKAL (Afyonkarahisar) – 12.500 konut ısıtıyoruz. 8 binden 12.500'e çıkardık.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Biz Afyon Valisi ile Aydın Valisini bir araya getirelim. Buradaki projeler ne oluyor ne olmuyor, bunun aynısını Aydın'da nasıl uygularsınız diye bu konuyla ilgili, Sayın Vekilim, notumuzu aldık. Özellikle 2 vali arkadaşımın ben de görüşeceğim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Çok teşekkür ediyorum.

Yalnız, Afyon ile Aydın'ın bir farkı var: Afyon'da santigrat derecesi daha düşük, Aydın'da çok yüksek. O nedenle Afyon enerji üretimine uygun değil, Aydın, Manisa çevresi enerji üretimine uygun.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Daha iyi, ne kadar güzel.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – O sebeple biraz da -altına hücum diye bir şeyler vardı ya önceden-talan ediliyor.

Çok teşekkür ediyorum öneriniz için. Bence de çok faydalı olacaktır.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Sizi görüştürelim, kendi aralarında bir şey yapsınlar.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İyi örnek projeleri aslında yaygınlaştırmak anlamında güzel bir çalışma olur Sayın Bakanım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Güzel bir çalışma olur.

BAŞKAN – Sayın Gözgeç, buyurun.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Sayın Bakanım, sunumlarınız için öncelikle teşekkür ediyorum.

Bizim de Komisyonumuzun raporlarında, az önce sizin de belirttiğiniz gibi bu desteklerin tek çatı altında toplanması, ortak bir veri tabanı oluşturulması yönünde önerilerimiz de var.

Ben son söz olarak aslında güzel bir örnekten bahsetmek istiyorum: Bakanlığınızın bu Girişimci Kadın Çiftçiler Ödül Töreni'nde kadınlarımıza ödül vermeniz gerçekten bir farkındalık yaratıyor ve diğer kadınları da teşvik ediyor. Özellikle bizim Komisyona çağırma ödül alan kadınlarımızı. Mesela, Batmanlı kadın çiftçi Lale Basut “Çıtır Çilek Projesi”yle ödül almıştı Bakanlığınızdan. Komisyonda onun söylediği şöyle bir şey vardı: “Biz normalde bir araya gelemeyecek, birbirimizi göremeyecek 75

kadın bu projeye bir araya geldik ve artık köyümüze ters göç başladı, köye gelmeye başladılar ve biz bunun pazar alanını da oluşturmaya başladık.” Böyle güzel örnekler de var. Bu ödüller vasıtasıyla bu güzel örneklerin ortaya çıkması da diğer kadınları da teşvik ediyor. Bursa Vekili olmam dolayısıyla Bursa’da da bizim 22 köy kadın derneğimiz bir araya gelerek bir federasyon oluşturdular hem ürünlerini oluşturma hem de pazarlama noktasında. Ben bu güzel örneği de ayrıca hem arkadaşlarımızla paylaşmak istedim hem sizlere iletmek istedim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Esasında yine sizlerden gelen, sizdendi, “Kırsal Destekleme Daire Başkanı kadın olsun.” dediniz. Bunun için bir yasal düzenleme gerekli. Komisyonun bunu yapabileceğine inanıyorum. Eğer gerçekten Kırsal Destekleme Dairesi Başkanı kadın olduğu takdirde ben çok daha faydalı olacağına inanıyorum.

BAŞKAN – İnşallah Komisyonumuz olarak böyle bir teklifi de sizlere sunmak istiyoruz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Biz şey yapalım, hemen geçirelim.

BAŞKAN – Mevzuat hazırlamamız gerekiyor.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Gerçekten bu işte çok gönüllü bir kadın kardeşimizi o dairenin başına geçirelim ve inanıyorum ki o zaman çok daha farklı şeyler çıkacaktır.

BAŞKAN – Bakanım, o zaman müjdeyi biz almış olduk Komisyonca.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Tabii.

BAŞKAN – Bir zaman dilimi de koyalım bence.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Hemen.

BAŞKAN – On gün içinde tasarıyı herhâlde şekillendiririz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Torba yasanın içerisine koyabiliriz.

BAŞKAN – Tamam. On gün uygun mudur?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bakın, hatta şöyle yapabiliriz: Orman Bakanlığının bir yasası gelecek.

BAŞKAN – Tamam.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Onun içerisine koyabiliriz.

BAŞKAN – Harika. O zaman bu önümüzdeki hafta tasarıyı şekillendirip Meclise yönlendirelim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bence mükemmel olur ve çok da başarılı olur. O kadınlar böyle mükemmel bir şekilde yani yönlendirecek, şey yapacak bir...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Kırsal Kalkınma Kadın Daire Başkanlığı bizim raporumuzun en somut önerilerinden bir tanesiydi.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Şunu da yapabiliriz: O daireye hiç erkek de koymayabiliriz.

BAŞKAN – Yok, öyle de yapmayalım.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Başkanı tabii ki kadın olsun.

BAŞKAN – Kadın-erkek beraber güçlü olduğumuzu düşünüyoruz. Kadın-erkek birlikte daha güçlüyüz, birbirimizi tamamladığımızı düşünüyoruz.

Hem Polatlı'ya olan davetiniz için arkadaşlarımız da olumlu düşünüyorlar sanırım. Bir zaman planlaması size de uygun yaparak oradaki iyi örneği de inceleriz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Tabii, olur.

BAŞKAN – Ve sonrasında da bu tasarıyı en kısa zamanda inşallah Meclisimizde sizin desteklerinize sevk ederiz diye düşünüyoruz.

Çok teşekkür ederiz Değerli Bakanım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Ben çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yoğun programınızda bize uzun uzun vakit ayırdığınız, tam destek verdiğiniz için Komisyonum adına ve tüm kadınlar adına teşekkür ediyorum, tüm tarım çiftçisi kadınlar adına da.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Estağfurullah, benim görevimdi. Sizlerle beraber olmak benim için de mutluluk oldu.

Çok teşekkür ediyorum, saygı sunuyorum hepinize.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- İKÖ Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/889)

BAŞKAN – Gündemimizin son maddesinde (1/889) esas numaralı Kanun Tasarısı yer almaktadır.

(1/889) esas numaralı İslam Konferansı Örgütü Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı 13 Kasım 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve Başkanlık tarafından 21 Kasım 2017 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna havale edilmiştir.

Tasarı ve eki tüzük metni gündem yazımızla birlikte üyelerimize dağıtılmıştır. Tasarıyla İslam İşbirliği Teşkilatı, eski adıyla İslam Konferansı Örgütü bünyesinde uzmanlık kuruluşu olarak faaliyete geçmesi öngörülen Kadının İlerlemesi Teşkilatına ilişkin tüzüğün bir çekinceyle Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından uygun bulunması amaçlanmaktadır. Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü'nde Teşkilatın amacı, organları, üyelik gibi hususlar düzenlenmektedir.

VI.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İKÖ Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/889) tali komisyon olarak görüşüleceğinden, İç Tüzük'ün 23' üncü maddesi uyarınca görüşmelerinin tümü üzerinde yapılmasına, maddelerinin görüşülmemesine ilişkin karar

BAŞKAN – Tasarının Komisyonumuzda görüşülme usulüyle ilgili kısa bir açıklama yapmak istiyorum: Bilindiği gibi İç Tüzük’ün 23’üncü maddesi uyarınca tali komisyonlar işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır. Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerine bildirirler.

Bu kapsamda, tasarı üzerinde Komisyonumuzda yapılacak görüşmelerin tasarının tümü üzerinden yapılmasını ve maddelerin ayrıca görüşülmemesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece Komisyonumuzda tasarının tümü üzerinden görüşmeler yapılacak, tasarının maddeleri ayrıca oylanmayacak, oylama görüşmelerin sonunda yapılacaktır.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İKÖ Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü’nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/889) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi sözü Hükûmeti temsilen Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına veriyorum. Daha sonra Dışişleri Bakanlığı temsilcisine de söz vereceğiz. Hükûmet temsilcilerinden, Kadının İlerlemesi Teşkilatının kuruluşuna ilişkin hazırlıklar, hâlihazırda tüzüğü onaylayan ülkeler ve Teşkilat kurulduktan sonra yapılması öngörülen çalışmalar hakkında bilgi alabilirsek seviniriz.

Sayın Müsteşar Yardımcım, buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI VEKİLİ HAKKI ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzun çok değerli üyeleri sayın milletvekillerim, değerli bürokrat arkadaşlarım; İslam Konferansı Örgütü eski adıyla, yeni adıyla İslam İşbirliği Teşkilatı, Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü hakkında sizlere kısaca bilgi arz etmeye çalışacağım. Öncelikli olarak İslam İşbirliği Teşkilatı Örgütüyle ilgili bilgi verdikten sonra tüzük hakkında da kısa bilgi sizlere arz etmiş olacağım.

İslam dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletler arasında iş birliği ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla 1969 yılında kurulan örgüt, 2011 yılının Haziran ayında Astana’da düzenlenen 38. Dışişleri Bakanları Konseyinde İslam İşbirliği Teşkilatı olarak adını değiştirmiştir. Bizim tüzüğümüzde o dönemde adının İslam Konferansı Örgütü olması dolayısıyla aynen korunmuş, sonraki süreçte de bununla ilgili düzenleme yapılabilecektir.

Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı zirve toplantıları, devlet başkanları düzeyinde, yine üye ülkelerin dışişleri bakanları veya temsilcilerinden oluşan Dışişleri Bakanları Konseyi, Teşkilatın ikinci yüksek ve en etkin karar organıdır. Ayrıca, kültür, turizm, çalışma, sağlık ve kalkınmada kadınların rolü gibi alanlarda Bakanlar Konferansı da düzenlenmekte.

İslam İşbirliği Teşkilatı özellikle son yıllarda kadınlara yönelik birçok faaliyette bulunmakta, üye ülkelerdeki kadınların konumlarının güçlendirilmesini öncelikli hedefler arasında koymaktadır. Bu kapsamda, Teşkilat tarafından İslam İşbirliği Teşkilatı Üyesi Ülkelerin Kalkınmasında Kadınların Rolü Bakanlar Konferansı düzenlenmektedir. Konferansa ev sahipliği yapan ülkeler konferansın dönem başkanlığını yürütürler. 2016 yılında altıncısı düzenlenen konferansa ülkemiz ev sahipliği yapmış olup hâlihazırda konferansın dönem başkanlığını yürütmektedir. İki yılda bir düzenlenen konferansın ilki 2006 yılında yine ülkemizin ev sahipliğinde İstanbul’da düzenlenmiştir. 2008 yılında Kahire’de düzenlenen 2. Bakanlar Konferansı sonucunda, kadınların ilerlemesi için bir eylem planı taslağı oluşturulmuş ve kabul edilmiş, ayrıca, Kadının İlerlemesi Teşkilatı kurulması tavsiye edilmiştir. Bu çerçevede, yine,

2009 yılında Şam'da düzenlenen 36. Dışişleri Bakanları Konseyi toplantısında alınan karar üzerine, 2010 yılında Tacikistan'da gerçekleştirilen 37. Konseyde alınan kararlar Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü kabul edilmiştir. Söz konusu Teşkilatın faaliyete geçebilmesi için Teşkilat Tüzüğü'nün 15 ülke tarafından onaylanması gerekmektedir. Bugüne kadar Teşkilat Tüzüğü'nü onaylayan ülke sayısı 10'dur.

Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü ülkemiz tarafından 4 Şubat 2013 tarihinde Kahire'de düzenlenen 12. İslam İşbirliği Teşkilatı Zirvesi sırasında imzalanmıştır İslam İşbirliği Teşkilatı Zirve Dönem Başkanlığımız çerçevesinde, Teşkilat bünyesinde ekonomi, eğitim, kültür ve benzeri konularda faaliyet gösteren alt ve bağlı kuruluşlarda ülkemiz aktif bir rol oynamaktadır.

İslam İşbirliği Teşkilatı çerçevesinde kadının ilerlemesi alanında uzmanlaşmış bir kuruluş ihtiyacı bulunmakta. Kadının statüsünün geliştirilmesi ve kadınların ilerlemesinin sağlanmasına hizmet edecek ve Teşkilat bünyesinde faaliyet gösterecek bir uzman kuruluşuna ihtiyacı çerçevesinde, Teşkilat, üye ülkelerde kadınların ilerlemesi alanında çalışmalar yürütülmesi ve kadınların güçlendirilmesi amacıyla çalışmalar yürütecektir. Teşkilat, kadınların refahı ve güçlendirilmesine ilişkin gerekli plan, program ve projeler geliştirecektir. Ayrıca, üye devletlerin toplumlarında kadınların rolünün geliştirilmesi amacıyla etkinlikler düzenleyecektir.

Son söz olarak tüzüğün onaylanması yoluyla kadının ilerlemesi alanında İslam İşbirliği Teşkilatı içinde önemli yere sahip olan ülkemiz deneyimlerinin diğer İslam ülkeleriyle ve diğer ülkelerle de paylaşılmasını öngörerek bu tüzüğe taraf olmuştur.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Müsteşar Yardımcım.

Şimdi soru sormak ya da konuşmak isteyen arkadaşımız varsa sözü Komisyon üyelerimize verelim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI VEKİLİ HAKKI ÖZTÜRK – Efendim, müsaade ederseniz ben ekibi hazıruna takdim etmek isterim soruların yöneltildiği açısından.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

(Toplantıya katılan bürokratlar tanıtıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Dışişleri Bakanlığımızdan da yetkililerimiz aramızda. Onların da sunumlarını alalım, ondan sonra Komisyon üyelerimize söz verelim ve sonrasında da tartışmalara devam edelim diyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ORTA DOĞU VE KUZAY AFRIKA GENEL MÜDÜRÜ BÜYÜKELÇİ KEREM AHMET KIRATLI – Sayın Başkanım, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesi değerli milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığımız adına saygılarımı sunuyorum.

Aslında Sayın Müsteşar Yardımcımızın bu konu bağlamında söylediklerine teknik olarak ekleyecek pek bir husus yok. Biz de bu tüzüğü ivedilikle onaylayan ülkeler arasında yer almamızı Dışişleri Bakanlığı olarak hem İslam İşbirliği Teşkilatıyla ilişkilerimiz hem İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelerle ilişkilerimiz ve hem de İslam İşbirliği Teşkilatı içindeki geleneksel konumumuz ve de özellikle 2016 yılından bu yana Sayın Cumhurbaşkanımız Başkanlığındaki Dönem Başkanlığımız dolayısıyla yürüttüğümüz her bakımdan -siyaseten, kültürel olarak, ekonomik olarak ve diğer konularda- aktif politikamız dolayısıyla ve Türkiye olarak öncü ve önde gelen konumumuz dolayısıyla olumlu, uygun ve tavsiye edilir buluyoruz.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz verdiğiniz kısa bilgiler için.

Değerli Komisyon üyelerimiz, Bakanlığımızdan gelen yetkililerimize sorularınız varsa sırayla alalım.

Sayın Türkmen, buyurun.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli bürokrat arkadaşlara da açıklamalarından dolayı teşekkür ediyoruz.

Okudum, şöyle bir şey var: Türkiye Cumhuriyeti olarak başta Anayasa’mız olmak üzere, imzalamış olduğumuz uluslararası sözleşmelerin -CEDAW gibi, İstanbul Sözleşmesi- tamamı kadın-erkek eşitliği üzerine kurulmuştur. Keza, Medeni Kanun’umuzda ve diğer ilgili kanunlarda da kadın ve erkeğin eşitliği üzerine inşa edilmiş bir yasal yapımız var. Bu nedenle, burada bazı söylemler gördüm. Örneğin “Kadınların, erkeklerin saygı duyulan eşleri olarak yetiştirilmesi, eğitimi, öğretimi ve durumlarını...”

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ona çekince koyduk zaten.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, salonda biraz uğultu var, uyarmanızı rica ediyoruz.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – İzninizle yeniden okuyayım: “Kadınların, erkeklerin saygı duyulan eşleri olarak yetiştirilmesi, eğitimi, öğretimi ve durumlarının iyileştirilmesinin rolünün önemini teyit ederek...” diye devam ediyor. Şimdi, tabii, diğer İslam ülkelerinin bir kısmında kadının durumu gerçekten istenilen düzeyde olmayabilir. Elbette ki tüm Müslüman kadınların erkeklerle eşit bir düzeyde yaşaması, özellikle laik Türkiye Cumhuriyeti’ne mensup bir kadın milletvekili olarak hepimizin özlemidir. Ancak, Türkiye Cumhuriyeti, Anayasa’sıyla, kanunlarıyla ve imzalamış olduğu uluslararası sözleşmelerle kadın konusunda 1923’ten bu yana çok çok gelişmeler katetmiştir. Tabii ki dünya çapında diğer bazı ülkelerle istediğimiz düzeyde olmasa da -onun için KEFEK var zaten, kadın ve erkeğin fırsat eşitliğini yaratmak adına var- yine de bu üye İslam ülkeler dikkate alındığında gerçekten kadınların erkeklerle birlikte birçok hak kazandığını görüyoruz. Bu anlamda, böyle bir tüzüğü imzalayarak böyle bir yapının içerisinde yer aldığımızda mevcut durumumuza göre buradaki çalışmalar içerisinde nasıl yer alacağız, Türkiye Cumhuriyeti’nin başta Anayasası olmak üzere, diğer kanunlarıyla bu nasıl bağdaşacak? Çünkü bu tür uluslararası sözleşmeler imzaladığımızda, bunlara dayanarak çalışmalara katılıp imzaladığımızda bunlar iç hukuku da bağlayacak sözleşmeler olacak. Bu konuda bir açıklama bekliyoruz sizden.

Teşekkür ediyorum.

Bir şey daha belirtmek istiyorum: Çekince var ama çekincenin gerekçesi ve içeriği yok. Yani, çekincenin gerekçesi ve içeriği var mı, bize gelen de yok ama aslında var mı, varsa nedir? Yoksa, böyle bir çekincenin çok bir şey ifade edeceğini düşünmüyoruz açıkçası.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Müsteşar Yardımcım, cevap vereceksiniz sanırım.

Buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI VEKİLİ HAKKI ÖZTÜRK – Arz edeyim efendim, peki.

Teşekkür ediyorum Sayın Milletvekilim.

Şimdi, çekince aslında bu kaygıyı ortadan kaldıracak bir madde olarak hükme bağlandı. Özellikle Bakanlığımız, bu noktada Dışişleri Bakanlığımıza da yaptığı teklifle Türkiye Cumhuriyeti İslam Konferansı Örgütü Kadının İlerlemesi Teşkilatı Tüzüğü’nü Anayasa’sına, yasalarına ve uluslararası anlaşmadan kaynaklanan yükümlülüklerine uygun olarak yorumlayacağını ve uygulayacağını

bildirmekle aslında bu kaygıyı da ortadan kaldırıyor. Şöyle ki: İslam İşbirliği şartıyla üye ülkelerin yasa ve mevzuatına uygun olarak kadınların haklarını ve hayatın her alanında katılımlarını korumak ve teşvik etmek amacı hükme bağlanmış. Buna göre, kadınların haklarını, hayatın her alanında katılımlarını korumak, teşvik etmek amacının üye ülkelerin yasa ve mevzuatına uygun olarak gerçekleştireceği, başka bir ifadeyle, bu amaçların gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyetlerde üye ülkelerin yasa ve mevzuatına uygunluğunun esas olacağı açıktır. Bu çerçevede, ulusal mevzuatımızı gözden geçirdiğimizde Anayasa'nın 10'uncu maddesi "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçirilmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmü ve yine 41'inci maddesinde "Aile, Türk toplumunun temelidir." ifadesinden sonra gelmek üzere "...ve eşler arasında eşitliğe dayanır." hükmü yer almakta. Bununla birlikte, Türk Medeni Kanunu'nda evlilik birliğinin temsiliinde kadın ve erkeğe eşit haklar tanınmış, eşlerin müşterek ve çocuk üzerindeki velayet hakkını birlikte kullanacakları hükmüne bağlanmış, herhangi bir rejim belirlenmemişse kadının emeğini korumayı amaçlayan edinilmiş mallara katılma rejimi de benimsenmiştir. Anlaşılabileceği üzere, ülkemiz başta Anayasa olmak üzere tüm yasalarda kadın-erkek fırsat eşitliğini güvence altına alan düzenlemelere yer vermiştir. Dolayısıyla, İslam İşbirliği Teşkilatı şartının amaçlarının yerine getirilmesinde esas alınan "...üye ülkelerin yasa ve mevzuatına uygun olarak" kriteri ile Anayasamız ve diğer ulusal hukuk düzenlemelerimiz birlikte değerlendirildiğinde Dışişleri Bakanlığımız tarafından konulan çekinceyle tüzükte yer alan ve ulusal mevzuatımız hükümlerimize uygun olmayan düzenlemelerin etkisiz kalacağı değerlendirilmektedir.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Vekilim.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, Bakanlığımızın değerli bürokratları; teşekkür ediyorum açıklamalarınız için.

Şimdi, metni ben de okudum gerçekten. Elif Vekilimizin açıklamalarına ilaveten ben de... Şimdi bu metnin ne amaçla önümüze geldiğini gerçekten dünden beri sorguluyoruz biz de çünkü hakikaten mevcut mevzuatımızda kadın ve erkeğin eşitliğini düzenleyen fazlasıyla hüküm aslında mevcut. Ancak hep dile getirdiğimiz gibi, sorun bunların layıkıyla uygulanmıyor olması.

Şimdi buradaki düzenlemelere baktığımızda -hangi din olduğu hiç önemli değil ama- tamamen belirli bir dine verilen referanslarla ülkemizdeki kadınların haklarının şekillendirilmesinin amaçlandığını gözlemliyoruz. Oysa Türkiye Cumhuriyeti laik bir ülke. Bu açıdan baktığımızda, bu elimizdeki tüzük bu ülkedeki tüm kadınların haklarını düzenlemiyor, mesela benim haklarımı düzenlemiyor ve toplumdaki başka kadınların, inançlı olmayan kadınların da haklarını düzenlemiyor. Öte yandan, eğitim gibi, sosyal ortam gibi pek çok alanı kapsıyor. Oysa Türkiye Cumhuriyeti'nde bildiğimiz kadarıyla eğitim de laik şekilde yürütülmesi gereken bir alan. Yine, çekinceye geldiğimiz zaman, şimdi bu çekince de hukuk tekniği açısından kabul edilebilir değil çünkü biz İslam âlemi değiliz yani milletvekilleri olarak bu metni hukuki metinlerle kıyaslayacak kapasitede değiliz. Şimdi, bu ikisi çeliştiği zaman hangisi uygulanacak? Yani, şimdi burada bir sürü İslami referans var, işte, az önce bahsetti vekilimiz "İslami değerlerin rehberliğinde, ortak İslami davranış çerçevesinde..." Şimdi, kadın haklarıyla ilgili bir olay gündeme geldiğinde biz onu İslami... Yani bu tüzük iç hukukumuzun bir parçası olduğunda onu İslami değerlere göre mi yorumlamamız gerekiyor yoksa mevcut yasal kurallarımıza göre mi yorumlamamız gerekiyor? Yani, hukuk tekniği açısından burada zaten açıklanmaya muhtaç bir durum var. Bu bakımdan konan çekince -dediğim gibi- usul açısından zaten problemli. Dolayısıyla, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu düzenlemeye kategorik olarak karşı çıkıyoruz. Bu elimizdeki tüzük Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama organında görüşülebilecek türden bir evrak değil. Dolayısıyla, biz burada, buna, bu oylamaya katılmaktan, buna imza koymaktan imtina ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Cevap alalım Müsteşar Yardımcımızdan. Dışişleri Bakanlığımızın cevabı olur mu bilmiyorum. Ondan sonra sırasıyla diğer üyelerimize de söz verelim.

Buyurun Hakkı Bey.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI VEKİLİ HAKKI ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; aslında buradaki çekince bunların tamamını da kapsayan bir çekince, genel bir çekince. Az önce ifade ettim, Anayasa’mız başta korunurken bu hükümleri, burada da yer alan tüm başlıklarla ilgili yorumlarımızı hangi usul ve esaslara göre yapacağımızı da hüküm altına almış durumda.

Ben bir başka konuyu da arz etmek isterim “Ne amaçla getirildi önümüze?” noktasını sordunuz. Şimdi, konuşmamın ilk girizgâh kısmında da ifade etmiştim, tüzüğün onaylanması yoluyla kadının ilerlemesi alanında İslam İşbirliği Teşkilatında önemli bir yere sahip olan ülkemizin deneyimlerinin diğer ülkelerle de paylaşılması bizim için önem arz ediyor. Şöyle arz edeyim: Ülkemiz sadece İslam İşbirliği Teşkilatı tarafında sözleşmelere taraf değil, şunları özellikle vurgulamak isterim: Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, Akdeniz İçin İşbirliği ve Avrupa Birliğinin belirlediği birçok düzenlemeye de taraf. Yakın zamanda Komisyon Başkanımız ve değerli üyelerimizle birlikte Amerika Birleşik Devletleri’nde Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonuna da katılmıştık. Sayın vekillerimiz de müşahade etmişlerdir Sayın Başkanımızla birlikte, çok güçlü bir temsil oldu. Bakanlığımız, Komisyonumuz ve diğer sivil toplum örgütleriyle birlikte orada çok güçlü temsil göstererek ülkemizde kadının her türlü ayrımcılıktan korunması ve statüsünün her alanda güçlendirilmesiyle ilgili olarak da her başlık altında -ki konularımızdan biri de Sayın Bakanımızın ifade ettiği kırsalda kadının güçlendirilmesiydi, bu seneki tema- güçlü bir temsil sağladı. Yine, Avrupa Konseyi anlaşmaları, İstanbul Sözleşmesi burada hepimizin malumu, ben ifade etmek istemiyorum. Bu anlamda uygulamalara da bakıldığında, yakın zamanda İstanbul Sözleşmesi uygulamasına yönelik olarak da bir denetim süreci geçiriyor ülkemiz.

Şunu iftiharla ifade etmek isterim: Uygulama noktasında da İstanbul Sözleşmesi’nin ilgili maddelerine yönelik olarak biz Strazburg’da Müsteşarımızla birlikte bir değerlendirme toplantısına katıldık, sonra da denetime dair Uzmanlar Topluluğu GREVIO ülkemize geldi ve değerlendirmelerde bulundu. Bu değerlendirmelerin sonucunda yaptığımız toplantıda biz de Bakanlık olarak çok memnuniyet duyduğumuzu ifade etmek isterim çünkü bu alandaki gelişmeler kayıt altına da alınmış durumda. Vaktimiz varsa ben bu kısımla da ilgili olarak, özellikle bu taraf olduğumuz sözleşmelerin uygulanmasıyla ilgili olarak da bazı başlıkları -birkaç başlığı Genel Müdürümüz önüne koydu- arz edeyim: Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında son on yıl içerisinde 3 eylem planının yürürlüğe girmesinin ve uygulamasının konuya verilen önem, güçlü politika ve sürekliliğin en önemli göstergesi olduğu da burada GREVIO heyeti tarafından vurgulanmıştır. Yine, kadına yönelik şiddetle mücadele alanının bir parçası olan kuruluşların yaygınlaştırılmasına değinilmiş ve genel olarak ülkede bu anlamda bir zihniyet dönüşümü olduğuna yönelik olarak da önemli vurgular yapılmıştır, bunları da arz etmek isterim.

Ülkemiz sadece İslam İşbirliği Teşkilatında değil, dünyada bu konuya taraf olan, kadının güçlendirilmesi tarafında her türlü organizasyon içerisinde etkin yer almak suretiyle hem iyi uygulama örneğini ülkemize getirmek hem de bizim güçlü olarak bu alanda uygulama örneklerimizi de paylaşmak açısından önemli bir rol üstlenmektedir.

Arz ediyorum.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim açıklamanız için.

Şimdi ben güncel bir örnek olması itibarıyla o zaman çok basit sormak istiyorum: Şimdi, kadının tiyatro sahnesine çıkarılmaması meselesinde mesela biz bunu mu, bu tüzüğü mü uygulayacağız yoksa Anayasa’mızdaki eşitlik ilkesini mi?

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Ne alakası var ya?

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Çok alakası var, çok alakası var; tam da bunu tartışıyoruz.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Hayır anlayalım biz de, söyleyin.

BAŞKAN – Lütfen, bir saniye arkadaşlar.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Lütfen, buna cevap vermenizi istiyorum: Biz bu tüzüğü mü uygulayacağız yoksa Anayasa’mızı mı?

BAŞKAN – Bu tüzük var mı şu an yürürlükte?

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Bunu niye soruyorsunuz?

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Tüzüğün ne olduğunu anlamamışsınız.

BAŞKAN – Böyle bir tüzük var mı? Yokken niye böyle bir şey düşünüyorsunuz?

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – “Yürürlüğe girdiğinde” diye sorayım o zaman Başkanım.

BAŞKAN – Demek ki bu tüzükle bağlantılı bir durum değil.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ne alakası var?

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Nasıl bağlantısı yok ya?

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – O zaman bu tüzüğü niçin yürürlüğe sokuyoruz, ben bunun cevabını hâlâ alamadım.

BAŞKAN – Cevabı açıklanmıştır.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Hayır, bu soruyu kime soruyorsunuz siz?

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Hepinize soruyorum.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – “Balık kavağa çıkar mı?” diye ben size bir soru sorsam.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, buyurun.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, çok kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Bu toplantının hayırlı olmasını, hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Allah, kadın ve erkeği beraber yaratmış, insanlığı kadınlardan ve erkeklerden türetip yaymıştır. Kültürümüzde, medeniyetimizde, tarihimizde kadın, erkek ayrımı yoktur, olmamıştır ve olmayacaktır. Medeniyetimizde “Herkes, kadın, erkek, tüm insan haklarını ve kadın, erkek haklarını doğuştan getirir.” inancı hâkim olduğundan bu haklar da kimsenin bize ve milletimize bir ulufesi, atıyesi değildir. Bu haklarımızı biz doğuştan getirdiğimize inanıyoruz. Kadın-erkek hakları mücadelesi yaşanmamıştır. Konu, Batı’daki hak mücadelesi, ülkemizde ve tarihimizde yaşanmış gibi önümüze konan yanlış şablonun okunmasından kaynaklanmıştır. Aykırı ve olumsuz örnekler istisnadır ve istisnalar kaideyi bozmaz. Bu, tarihte de vardır, günümüzde de vardır, çağdaş olarak bize gösterilen ülkelerin hepsinde de vardır. Nitekim, Hazreti Hatice, Fatıma, Ayşe, şanlı Türk hatunları Hayme Ana, Kara Fatma, Satı Kadın, Senem Aışeler ve cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü yetiştiren ve cumhuriyetimizin kuruluşundan önce doğan, hepimizin örneği Zübeyde Hanım. Cumhuriyetimiz, Hacı Bayram Camisi’nde dualar eşliğinde kurulup ilan edilmiştir. Milletimizin, hepimizin laiklikle

asla bir sorunu olmamış ve olmayacaktır. Konu, laiklik adına laikçilik yapanların milletimize bir kısım töhmetler yöneltmesinden kaynaklanmaktadır. Bizim, dünyada ve ülkemizde kimseye karşı, medeniyetimiz açısından, tarihimiz açısından, kadın-erkek hakları açısından da bir kompleksimiz yoktur çünkü tarihimiz açıktır, biz kendimize inanıyoruz, kendimize güveniyoruz.

Nitekim, İsvেç'ten bir misal vermek istiyorum. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzla geçen yaz İsvেç'e gittiğimizde oradaki birçok şeye de şahit olduk ve İsvেçli uzmanların şu anlattığını sizlerle paylaşmak istiyorum. Batı'nın en gelişmiş ülkelerinden ve bize örnek olarak gösterilen İsvেç'te, İsvেçli uzmanların ifadesiyle “Şu anda bilfiil fiziki şiddete uğrayan kadınların oranı yüzde 42’dir.” Bu, dünyada en yüksek örneklerden biridir. Ülkemizde de kadın hakları açısından bir kısım eksiklikler, aksaklıklar, bilerek veya bilmeyerek yapılan yanlışlıklar vardır, bunların da giderilmesi gerekir ve nitekim Komisyon olarak da mücadelemizin temelinde bu yanlış şeylerin düzeltilmesi hususunda çaba sarf etmemiz vardır diyor, hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Demir, buyurun.

NURETTİN DEMİR (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu niçin Meclise geliyor, anlayamıyorum. Bizim yasalarımıza, özellikle cumhuriyetin kazanımlarına baktığımız zaman bu gelenden çok daha ileri bir noktada olduğumuz kesin. Kadın hakları açısından baktığımızda, çok önceleri bunlar yapılmış edilmiş. Yani bunu neden getirdiler, bilmiyorum. Evet, İslam konferansında “Bundan daha iyi gelmesi lazım, daha iyisi yapılması...” diye belki tavsiyede bulunabiliirdi. Biz ne diye bunu getiriyoruz? Kadınıımız zor durumda mı da “Bunu daha iyi noktaya getirsin.” diye böyle bir şey var? Bunun altındaki yatan gerekçe, amaç, işte itiraz, şudur, budur yani neresinden bakarsak bakalım bir anlamı olmadığı gözüküyor.

Değerli arkadaşlar, kadınlar olarak sizin buna karşı çıkmanız lazım. “Arkadaş, benim Türkiye’de olmayan bir hakkım mı var, bu getirilenle daha iyi bir noktaya geleceğim?” diye kadının karşı durması lazım. Böyle bakıyorum konuya. Kadın haklarına karşı, Türk kadınına karşı bir zorlamadır yani bu sıkıntılı bir durumdur. Bunu sizin de takdirle görmeniz lazım, değerlendirmemiz lazım. Burada, Türk kadınına karşı yapılan bir haksızlık. Biraz daha ağır konuşmak gerekirse -onu yapmak istemiyorum ama- bu doğru olmamış diye düşünüyorum.

Şimdi, eğer gelecekte yapılacak bazı şeylere karşı bu bir şeyse zaten uluslararası anlaşmalara, Anayasa’mızdaki maddelere karşı bunun uygun olmayacağı açık.

Türkiye’de bazı uygulamaları görüyoruz değerli arkadaşlar, Değerli Başkanım. Komisyon olarak, siz Komisyon Başkanı olarak, milletvekilleri olarak hakikaten bizi üzdü. 18 Mart tiyatro gösterisinde kadına karşı yapılan tutum, kim tarafından yaptırıldıysa, kim tarafından planlanmışsa... Meclis Başkanıysa Meclis Başkanı. Bu konuda bir açıklama bile gelmedi. On iki dakikalık bir oyun dört dakikaya indiriliyor, kadınlar bir kenarda tutuluyor. Nerede? Türkiye Büyük Millet Meclisi gibi bir yerde. Ben soruyorum burada -Komisyon Başkanı olarak- sayın milletvekillerimize: Gerçekten siz üzülmediniz mi? Buna baktığımızda, böyle bir konunun da bu olayların üstüne geldiği zaman haklı olarak kadın milletvekillerimiz endişe duyuyor. Uygulamalar ortada, gelen madde ortada.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Yapmayın Allah aşkına ya!

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Neyi yapmayın?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Bakın, bir şey konuşuyorum. Biz sizi dinledik, değil mi? Eğer böyle bir şey varsa... Ne güzel konuşunuz, gayet güzel. Kadın-erkek eşitliği varsa...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Türkiye Büyük Millet Meclisine sokmadığınız kadınlarımız burada. Bunları Türkiye Büyük Millet Meclisine almıyordunuz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Çalışma hakkı engellenmedi mi burada?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kim almıyordu?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Bakın, ben tiyatroyu söylüyorum, tiyatrodaki olayı.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Cumhuriyet Halk Partisi sayesinde katıldı bu insanlar.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ne alakası var?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) - Cumhuriyet Halk Partisi oyladığı için katıldı, Genel Başkanımız...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Sayın Başkan, bir bitirelim, lütfen...

BAŞKAN – Sayın Demir, bitirdiyseniz, cevap için...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Efendim, bitiremedim ki.

BAŞKAN – Bitirmediniz mi? Tamam.

Arkadaşlar...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Basın ve sosyal medya üzerinden hamaset yapmayın.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Sula...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ya, lütfen, arkadaşlar...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Merve Hanım'ın bu Meclisten tu kaka kovulduğuna âlem şahit, milletimiz unutmadı bunu.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Nerede konuştuk Ayşe Hanım?

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – O akşam orada mıydınız?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Olmamız gerekiyor mu?

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Ben oradaydım.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Siz de yoktunuz, biz de yoktuk, olmadığınız bir toplantıda konuşuyorsunuz görmüş gibi.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Bire bir kadınlarla konuştuk.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Sosyal medya ve algı üzerine bunu yapmanız doğru değil.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – O daha çok sizin partinin kullandığı bir metottur. Biz, bizzat arkadaşlarla görüştük.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Siz de olmadığınız bir toplantı...

BAŞKAN – Arkadaşlar, konumuza dönelim.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Yapılanları doğru mu buluyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Demir, konumuza dönelim, İslam İşbirliği Teşkilatındaki konumuza dönelim.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Bir şey söylüyorum, yapılanları doğru mu buluyorsunuz? “Yapılmadı.” diyorsanız, ayrı, evvallah.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Görmediğiniz bir konu üzerine “Yapıldı.” diyorsunuz.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Merve Hanım’ı Meclisten kovduğunuzdan dolayı bir özür borcunuz yok mudur bu kadınlara ve millete?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Efendim, lütfen ya... Siz burada mıydınız? Ben de burada değildim, siz de burada değildiniz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kovulmadı.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Evet, kovdunuz, tu kaka kovdunuz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kendisi Türk vatandaşı olmadığı için... Milletvekilliği bu, Beyefendi. Kovulmadı, kendisi Türk vatandaşı olmadığı için milletvekilliği düştü.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Sayın Başkanım...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Az samimiyet ya! Türk vatandaşı olmadığı için...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Dinleyemiyoruz ya, birbirimizi dinlemiyoruz.

BAŞKAN – Doğruya “doğru” dersiniz çok güzel olur, gerçekten bu sıkıntılarımızdan kurtuluruz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Türk vatandaşı olmadığı için milletvekilliği düştü Ayşe Hanım, Türk vatandaşı olmayan milletvekili olamıyor.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ayşe Hanım, bakın, ben sizin hiç sözünüzü kesmedim.

BAŞKAN – MHP’deki diğer kadın vekil başörtülüydü, onun da başı açıldı.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ya, arkadaş, nereye getirdiniz?

BAŞKAN - Lütfen, çarpıtmayalım, doğruya doğru söylemeyi bir ilke edinelim siyasetçiler olarak.

Sayın Demir, konuya dönecekseniz sözü veriyorum size.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın Demir, konuya dönecekseniz size söz vereyim yoksa mikrofonunuzu kapatacağım.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Arkadaşlar, ben, kadın doğum ihtisası yaparken Ege Üniversitesinde Türkiye’nin ilk başörtülü arkadaşımızı o an çalışmalarda, ameliyatlarda, doğumlarda en çok koruyan, en çok savunan bir arkadaşınızım.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Şahsınıza bir şey söylemiyoruz zaten.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Bir dakika ya... Lütfen... Bir şey söylüyorum ben.

O arkadaşımıza sahip çıkıp sonra kadın doğum uzmanı olup da şu anda İzmir’de hizmet veren bir arkadaşımız, her zaman da görüşürüz.

BAŞKAN - İstisnalar kaideyi bozmuyor demiştik az önce de.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Bunu istismar etmenin anlamı yok.

Bakın, şimdi sayın milletvekili diyor ki...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Biz, verdiniz mi...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ya, lütfen, bir dakika, kardeşim ya... Sonra cevap verin.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Pardon. Devam edin, buyurun.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Konuyu, endişelerimizi size anlatıyoruz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Tamam, buyurun.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Olabilir, siz görmeyebilirsiniz, ben söyleyeyim de sen istersen, ne kadar alırsan...

BAŞKAN – Ama tasarıyı konuşalım Sayın Demir, gündem maddemizle ilgili şeyleri konuşalım, lütfen gündeme gelelim.

Buyurun.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Değerli milletvekili arkadaşımız İşveç’ten örnek verdi.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Evet, verdim.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Güzel.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) - Doğru bir örnek.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ya “yanlış” demedim, bir dakika, lütfen, dinleyin.

İşveç’te kadınlara seçme, seçilme hakkı 1970’lerde verildi. Değerli arkadaşlar, biz 1930’larda aldık.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Biz ne zaman Meclise girdik?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Efendim?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ben ne zaman Meclise girdim bu hâlimle?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Efendim, bakın, bir şey söylüyorum, siz o zaman biraz sonra söyleyin.

Sizinle ilgili bir şey anlatmaya çalışıyorum. Meslektaşım diyor, türbanlı, Türkiye’nin ilklerinden, en çok ben korudum diyor.

Değerli arkadaşlar, benim endişelerim var. Bir erkek olarak bunu kadınlarımıza yakıştırmadığımı belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Milletimizin ve bizim hiçbir endişemiz yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Müsteşar Yardımcımız cevap verecekler sanırım.

Buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI VEKİLİ HAKKI ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerinin soruları için de teşekkür ediyoruz.

Aslında, uluslararası anlaşmalara taraf olmamızdaki amacı ifade ettim ama –Sayın Büyükelçimize de söz vereceğim- ondan önce şunu ifade etmek istiyorum: İslam İşbirliği Teşkilatı Kadının İlerlemesi Eylem Planı var hâlihazırda. Aslında, tüzüğün imzalanmasıyla birlikte ve teşkilatın faaliyetine başlamasıyla birlikte önemli hedefler burada belirlenmiş. Onların başlıklarını hemen kısaca, vaktinizi de almamak adına arz etmek isterim.

Kadınların karar alma mekanizmalarına katılımı, eğitim, sağlık, ekonomik güçlendirme, sosyal koruma, kadınların şiddetten korunması, kriz durumlarında kadın, afet durumlarında kadın, silahlı çatışmalarda kadın gibi temel başlıklarla bir eylem planı hâlihazırda bu teşkilatın da faaliyet alanlarını oluşturmakta. Bu kapsamda, biz ülke olarak gerçekten bu alanlarda da özellikle son yıllarda olmak üzere çok büyük ilerlemeler, çok büyük gelişmeler kaydettik. Bu gelişmeleri, İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi olarak da... Ki İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkeler içerisinde bakıldığında, ülkemiz en başta daha teşkilata üye olan bir ülke olarak kadın sorunlarına dair bir teşkilatın olmadığı görülüyor. Biz

bu kadın sorunlarını İslam İşbirliği Teşkilatı bünyesine de taşımak ve ülkemizin geldiği noktadaki o önemli gelişmeyi daha ileri taşıyacak ve bunu paylaşacak de bir mekanizmayı aslında bu tüzükle birlikte kabul etmiş olacağız.

Yine uluslararası sözleşmelere taraf olma noktasındaki diğer gerekçeleri de... Sayın Büyükelçime söz vereyim, onun da birkaç ifadesi olacak.

Buyurun Sayın Büyükelçim.

**DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ORTA DOĞU VE KUZAY AFİRKA GENEL MÜDÜRÜ BÜYÜKELÇİ
KEREM AHMET KIRATLI – Teşekkür ederim Sayın Başkan.**

Değerli vekillerim, İslam İşbirliği Teşkilatının önde gelen üyelerinden birisi olarak, hele dönem başkanlığını yürüttüğümüz bir dönemde şu önemli hususu da daha genelleştirmek için ve bu konuyu da bu odakta değerlendirebilmek için dikkatlerinize arz etmek istiyorum. Dönem Başkanı olarak İslam İşbirliği Teşkilatını bir reforme etme çabası da içindeyiz Sayın Cumhurbaşkanımızın direktifleri doğrultusunda ki aslında 2016 Nisan ayında İstanbul’da düzenlediğimiz 13’üncü Zirve’yle bunun temellerini de yaptık. Başta Cidde’deki daimî temsilciliğimiz olmak üzere, hem İslam İşbirliği Teşkilatının ana kurumları içinde hem bağlı organları içinde, İslam İşbirliği Teşkilatının bir bütün olarak, Birleşmiş Milletlerden sonra -AGİT’le birlikte diyeyim- dünyanın 2’nci büyük örgütü olarak ve şu unsuru da göz önünde bulundurursak, aslında üç kıtaya yayılmış bir farklılığı da taşıyan örgüt olarak bütünsel anlamda Müslüman dünyanın beklentilerine ve çağın gereklerine olması gerektiği gibi yanıt veremediğini düşünüyoruz aslında. Sayın Cumhurbaşkanımızın da zirvede vurguladıkları en önemli husus buydu. Dolayısıyla, bu nedenle de bir reforma ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz, buna tüm kurumları dâhil. Bu bağlamda, bu düşünceyi öne sürerken, İslam İşbirliği Teşkilatının yine Dönem Başkanlığını yürüttüğümüz bir süreç içinde, ana kurumlar içinde üye olmadan dışında kalmamak gerektiğini düşünüyoruz.

Bu bağlamda Kadının İlerlemesi Teşkilatı bir uzman kuruluşu olarak oluşturulacak ama aynı zamanda, yine, İstanbul 2016 Zirvesi’nde Sayın Cumhurbaşkanımızın bütün üye ülke liderlerine yaptığı konuşmada gündeme getirdiği bir konu üzerine bina edilen bir kurum da var, bu da İİT İstişari Kadın Konseyi. Bu, Kadından Sorumlu Bakanlar Konferansı’nın danışma organı olarak kuruldu, bunu da biz öne attık. Burada da amacımız, İslam dünyasında kadınların rolünü yeterli görmediğimiz için, kendi ülkemizdeki kadar da yeterli görmediğimiz için içinde bulunduğumuz bir teşkilatı çağdaş bir düzeye taşımak. Yani sayın vekilimiz vurguladılar, biz Türkiye olarak içinde bulunduğumuz İslam İşbirliği Teşkilatını aslında çağın gereklerine cevap verecek, bizim bulunduğumuz düzeye dahi çekmek istiyoruz. Üyelerin çoğunun hemen her bakımdan, özellikle kadın hakları, kadının ilerlemesi, kadının toplumdaki yeri bakımından bizden çok daha geride, çok çok daha geride oldukları bir gerçek. Dolayısıyla, mademki bu teşkilatın üyesiyiz, mademki önde gelen üyesiyiz, mademki bir vizyon çizdik ve Dönem Başkanınız, dolayısıyla bunu Dönem Başkanlığımızda kadının rolü konusunda da bir uzmanlaşmış kurum bağlamında dışarıda kalmamak üzere de gerçekleştirmek ve katkıda bulunmak istiyoruz.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Arkadaşlar daha önceden düğmeye bastılar, sırayla söz vereceğim, herkese söz vereceğim, hiç telaşa gerek...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ama biz daha önce...

BAŞKAN – Hayır, arkadaşlar, burada zaten zamanlama sıralaması da var, ben takip ediyorum. Sayın Gözgeç’e söz vereceğim, herkes konuşacak ama ben rica ediyorum, konu dışında konuşmayalım yoksa iş başka mecraya gidiyor, başka şeyler ve bitiremiyoruz.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Konu bununla ilgili.

BAŞKAN – Konunun geneli üzerine konuşalım, başka taraflara çekmeyelim, ondan sonra başka şekilde işler ilerliyor, ona izin vermeyelim.

Sayın Gözgeç, buyurun.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Sayın Başkanım, burada özellikle konunun anlaşılmadığını düşünüyorum ben. Burada biz ülke olarak İslam İşbirliği Teşkilatının üyesiyiz başka uluslararası kuruluşların üyesi olduğumuz gibi. Dolayısıyla burada önerilen ne? Baktığımız zaman, İslam İşbirliği Teşkilatına üye ülkelerde kadınların ilerlemesi için bir eylem planı oluşturulması ve bununla ilgili bir teşkilat tüzüğü. Bizim İslam İşbirliği Teşkilatının üyesi bir ülke olarak kadınların ilerlemesine yönelik böyle bir tüzüğün ve teşkilatın içerisinde yer almamamız, burada hiçbir etkimizin olmaması manasına gelir. Yani öncelikle biz burada kendi ülkemizde bir yasa eksikliği var da yasa yapalım diye bu tüzüğü kabul etmiyoruz, böyle bir şey değil. Bizim üye olduğumuz bir uluslararası kuruluş var ve bu kuruluşun kadınların ilerlemesi için bir eylem planı var ve bununla ilgili bir kadın merkezinin kurulması tavsiye edilmiş ve bizim de ülke olarak burada yer almamız kadar doğal bir şey olamaz. Birincisi bu.

İkincisi: Burada CHP, işte “Kadının eğitim hakkı mı var? Biz bunlarla ilgili endişe içerisindeyiz.” diyor, samimi bulmuyorum, konudan da ayrılmıyorum. Az önce “Başörtüsüne serbestliği biz getirdik.” gibi bir ifade oldu. Şunu unutmayalım: Biliyorsunuz, bir Anayasa değişikliği teklif edildi Mecliste, üniversitelerde başörtüsünün serbest bırakılması için, 27 Şubat 2008’de; içlerinde CHP’li ve DSP’li milletvekillerinin bulunduğu 112 milletvekilinin imzasıyla Anayasa Mahkemesine götürüldü. Dolayısıyla, burada ne kadar samimi olduğumuzu da bir sorgulamak gerekir.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Siz çıkıyorsunuz konunun dışına.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Konu bu değil. Biz burada tarif edilen...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Az önce konuyu siz buraya getirdiniz, ben de konuyu bu sebeple açıklamış oluyorum.

BAŞKAN – Sayın Doğan, kapıyı siz açtınız.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Konunun dışına çıkan sizsiniz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Dolayısıyla, konunun dışına siz çıktığınız için, az önce siz çıktığınız için ve biz seçilme hakkını Recep Tayyip Erdoğan’la kazandığımız için vurgulamak istedim.

Teşekkür ediyorum.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Bu tüzük eşitlik ilkesine aykırı.

BAŞKAN – Tamam, onu söyleyin ama siz bu konuyu açtınız, cevap hakkı doğdu arkadaşların, cevap hakkını kullanıyorlar, lütfen... Açmasaydınız hiç kimse bu konuyu gündeme getirmiyordu.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır, siz getirdiniz.

BAŞKAN – Siz gündeme getirdiniz diğer konuları ve cevap hakkı doğdu, arkadaşlar cevaplarını veriyorlar, beklediler sabırla.

Sayın Sula, buyurun.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben bu vesileyle de Aile Bakanlığımıza ve Kıymetli Büyükelçimize yaptığı açıklamalardan dolayı da teşekkür ediyorum. Gerçekten, aslında konuya samimiyetle, kadın bakış açısıyla bakıldığında çok yapıcı ve katkı veren bir çalışma olduğunu özellikle görmemek mümkün değil diye düşünüyorum.

Cumhuriyet Halk Partisindeki arkadaşlarımızın kadın hassasiyeti eğer kadınların her alanda daha da gelişmesi, daha da iyi konumda olması noktasındaysa bence göz ardı edemeyeceğimiz bir gerçek Türkiye'nin bir İslam ülkesi olduğu, aynı zamanda nüfusunun büyük ölçüsü itibarıyla Müslümanlardan oluşan bir ülke olduğu. Ama Türkiye bir ırklar ve dinler mozaigi, aynı zamanda Selina arkadaşımız da farklı bir dine mensup zannediyorum, dolayısıyla belki o dinden kaynaklanan hassasiyeti dolayısıyla bazı açıklamalarda bulunuyor.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Tamamen hukuki yaklaşıyorum.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ama şunu ifade edeyim ki: Türkiye'nin ortak menfaatleri, Türkiye'nin gerçek yapısını dikkate alarak ve Türkiye'nin bağlı olduğu kuruluşlarda kadını daha da ileriye taşıyacak adımları atmasından geliyor. Biz eğer kadın hassasiyetiyle bakıyorsak bazı noktalara, bu, İslam İşbirliği Teşkilatı içerisinde kadınların ilerlemesi anlamında atılmış en önemli ve en somut adım. Biz tavsiyede bulunabiliriz, elbette kadınları daha iyi konumda görmek istiyoruz, kadını sosyal hayatta, yönetim hayatında, iş hayatında daha iyi görmek istiyoruz diye tavsiyede bulunabiliriz ama bu, tavsiyenin ötesine geçen ve kadının gerçekten toplum içerisindeki statüsünü daha da güçlendirmeye yarayacak olan, İslam İşbirliği Teşkilatı içerisindeki en önemli adımlardan bir tanesidir. Biz kadınlar olarak bu adıma destek olmayacaksak ve bu adıma destek olmayan bir siyasi hareketin kadın kimliğine yaptığı katkıyı ben sorgularım, açık ve samimiyetle bunu ifade etmek istiyorum.

Ben hatta daha da ötesini Sayın Cumhurbaşkanımıza da farklı bir sohbette önermiştim. Kadınlar arasındaki, kadının İslam ülkelerindeki konumunu biz öncü ülke olarak, özellikle bu dönem İslam İşbirliği Teşkilatının Dönem Başkanı olmamız, aslında bizim bir misyon olarak Türkiye'nin elbette pek çok ülkeye... Amerika'daki temaslarımızda da gördük, aslında biz kadınlar noktasında Türkiye olarak çok daha aktif ve çok daha öncü rol üstlenebilecek pozisyondayız. Sadece İslam ülkelerine değil, dünyanın pek çok ülkesine nazaran çok daha iyi uygulamalarımız var, çok daha samimi uygulamalarımız var.

Bizim bu noktadaki samimiyetimiz açık ve nettir. İktidar olarak da, AK PARTİ kadın milletvekilleri olarak da biz kadının her platformda çok daha iyi konumda yer alması noktasındaki her türlü adımı destekliyoruz. Bu adım isterse üyesi olduğumuz, Hristiyan ağırlıklı ülkelerin içerisinde bulunduğu çalışmalardan gelsin, isterse İslam İşbirliği Teşkilatından, mensubu olduğumuz organizasyonlardan gelsin, nereden geldiğine bakmadan, biz kendi ülkemizdeki ve İslam dünyasındaki kadınların ezilen, mağdur olan bir kadın kimliğinden kurtularak, hem siyasi hayatta hem sosyal hayatta hem iş dünyasında desteklenmesi noktasında atılacak her türlü adıma destek olmamız gerektiğine inanıyoruz. Ki tüzüğün içeriğine bakıldığında, zaten kendi yasamıza, kendi iç hukukumıza uymayan cümlelere -daha önce pek çok uluslararası anlaşmada muhalefet şerhi koyduğumuz gibi- muhalefet şerhi koyduğumuz çok net ortadayken, bizim hedefimizin bu anlamdaki bir eylem planının hayata geçmesi noktasında Türkiye olarak yapıcı ve önemli bir katkıyı ortaya koyma imkânımız varken bu imkâna siyasi bakış açılarımız nedeniyle ya da gerçekleşmeyecek, hayali korkular ve kaygılar nedeniyle katkı vermemek bir sorumluluk ve bir vebal olarak, milletin vekili olarak sizlerin de üzerinizde olur diye düşünüyorum.

Ben emeği geçen herkesi özellikle tebrik ediyorum. Gerçekten, son derece beklediğimiz aslında... Çünkü İslam dünyasında kadının Türkiye'nin de öncülüğünde çok daha iyi konuma gelebilmesi için yapıcı katkıları yapabileceğimiz önemli bir çalışma olacak bu çalışma. Ben bu çalışmanın özellikle desteklenmesi gerektiğini de ısrarla söylüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sula, teşekkür ederim.

Bennur Karaburun’a söz veriyorum.

Sayın Karaburun, buyurun.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Öncelikle teşekkür ediyorum Değerli Müsteşar Yardımcımıza ve Büyükelçimize.

Aslında, bakarsanız, çok güzel bir şekilde özetlediler çünkü bu yaptığımız toplantının amacı çok açık. Biz Dönem Başkanlığı yaptığımız İslam İşbirliği Teşkilatında kadının güçlenmesi açısından elimizden gelen ne kadar çok katkı varsa onu koymak maksadıyla bunu yaptığımızı özellikle belirttik.

Öncelikle kanun tasarısında da açıkça ülkemiz çekince koymuştur. Az önce sayın vekilimin de bahsettiği gibi, diğer sözleşmelerde de çekincelerimizi koymak istediğimiz zaman, bize uymuyorsa, tüzüğümüze uymuyorsa bununla ilgili çekincelerimiz var. Bunun bir sakınca olacağını düşünmüyoruz ki zaten ülkemize herhangi bir sakınca olacak bir şeye de hiçbirimiz müsaade etmeyiz.

Giriş kısmında ilk 5 paragrafta aslında bu tüzüğün amacı net bir şekilde; İslam ülkelerinde Müslüman kadınların önemine ve kalkınmadaki rollerine yönelik maddeler vardır. 6’ncı paragraf bu ilk 5 maddenin devamı niteliğinde olup kadının saygın bir birey olduğunu işaret etmektedir. Bu anlamda, aynı bölümde çeşitli İslam konferanslarında alınan, kadınların ilerlemesine ve rollerini geliştirmesine yönelik kararlarına atıflar da vardır. Hani, giriş bölümündeki bu tüzüğün amacı 7 paragraf hâlinde açıkça bildirilmişken, bu tüzüğün bir cümlesini cımbızla çekerek bunu ortaya koymak gerçekten doğru değildir. Buradaki kadının ilerlemesine yönelik samimiyeti ölçmek için de İslam Konferansı Örgütünün toplantılarının sonuç bölümlerine baktığınız zaman zaten her şeyi göreceğiz. Başka uluslararası sözleşmelerde hepimiz rahatlıkla onay verirken, İslam İşbirliği Teşkilatına bu şekildeki yaklaşımınızı anlamakta biz de zorluk çekiyoruz. Kendi ülkemizdeki kadınların gelişmişliği gibi, İslam ülkelerindeki kadınları da geliştirmek maksatlı yaptığımız bir oylama olacaktır.

Ben hayırlara vesile olmasını temenni ederek katkılarından dolayı öncelikle Hükümet yetkililerimize çok teşekkür ediyorum, siz vekil arkadaşlarıma da. Hayırlara vesile olsun diyorum.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sırayla gidelim Sayın Kılıç.

Sayın Karaburun, teşekkür ederiz.

Sayın Erdoğan, buyurun...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hüsniye Hanım’dan önce ben bastım, buna çok eminim yani. Hatta Hüsniye Hanım, Nurettin Bey konuşurken araya girdi, o arada bastı.

BAŞKAN – Konuşacaksınız Sayın Köksal, niye bu kadar... Buradayız, konuşacaksınız.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır, siz dediniz ki: “Sırayı göre söz veriyorum.”

BAŞKAN – Ben atlamış olabilirim.

Buyurun Sayın Köksal, hep siz konuşun, biz dinleriz sizi.

Buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır, yani sırayı gözetiyorsak...

BAŞKAN – Atlamış olabilirim, tamam.

Buyurun, buyurun, hemen.

Ama konu dışına çıkmıyoruz...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) - Yok.

BAŞKAN – Yeni bir cevap hakkı oluşturmam lütfen.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) - Konuyla ilgili konuşuyoruz zaten.

Şimdi, ben her türlü düzenlemede, sözleşmede öncelikli olarak ülkemizin menfaatini esas alırım. Bu düzenlemeye baktığımda da acaba ülke menfaatimiz açısından öngördüğünüz bir yarar var mı? Bunu merak ediyorum. Çünkü bu sözleşmenin imzacısı olan ülkelere baktığımda, oradaki kadınların Türkiye’de bizlerin yıllar önce elde ettiği birçok hakkı bile daha yeni yeni elde etmeye başladığını görüyorum. Onlar açısından bu tüzük önemli olabilir ama Türkiye’deki durum farklı, Türkiye’de biz birçok hakkı zaten yıllar öncesinde elde ettik, hatta birçok Batılı devletten bile önce Mustafa Kemal Atatürk sayesinde bize bu haklar tanındı.

Şimdi, bir de hukuken bildiğimiz bir şey var: İç hukukta bir çelişki olduğunda, uluslararası anlaşmalar ile iç hukuk kuralları çeliştiğinde uluslararası anlaşmalar önceliği tercih edilir. Şimdi, bu bağlamda da baktığımda, ben çekincenin içerik bakımından çok yetersiz olduğunu görüyorum, bana çok güven vermiyor çekince. Ben orada, kadının insan haklarını koruyan ve “Laiklik ilkesine aykırı olan hiçbir düzenleme yapılmayacak.” şeklinde bir çekince konmasını sizden beklerdim.

Şimdi, bazı arkadaşlar konuşmalarında -en son Bennur Hanım da onu söyledi- dediler ki: “Kadın-erkek eşitliğine aykırı ya da bizim haklarımıza zarar verecek hiçbir düzenlemeye biz müsaade etmeyiz.” Samimiyetlerine inanıyorum bu konuşan arkadaşların ancak bu kişilerin iradesine bırakılamayacak kadar önemli bir konu. Bugün Mecliste belki buradaki konuşan 3-5 arkadaşımız buna “hayır” diyebilir ama bununla ilgili bir yasal koruma, yasal kılıf olmadığı müddetçe bu arkadaşlardan sonra gelecek başka arkadaşlar yani önümüzdeki dönemlerde Türkiye Büyük Millet Meclisinde oluşacak iradenin bu konuda aynı tavrı sergileyeceğini kimsenin birbirine garanti edemeyeceğini de çok iyi biliyoruz. Bu hususların özellikle dikkate alınmasını istiyorum.

Bir de çok rahatsız eden bir cümle var: “Erkeğin saygı duyacağı eş” olarak kadını nitelemiş. Biz önce insanız arkadaşlar, önce bireyiz. Bizim kadın olarak tanımımız bir erkeğin eşi ya da bir çocuğun annesi değil, öncelikli tanımımız insan, biz önce bireyiz. Bugün evlenmeyen ya da anne olmayan binlerce kadın var bu ülkede, ben özellikle bu hususun da açıklığa kavuşmasını istiyorum.

Kategorik olarak da daha önce konuşmacı olan, Cumhuriyet Halk Partisini temsilen konuşan diğer arkadaşlarımızın görüşlerine de katılıyorum.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Bence bütün konuşmaları alalım, en son cevap verelim çünkü benzer şeyler gelmeye başladı, tekrara dönmeye başladı.

Biz iktidar partisi olarak alçak gönüllülük gösteriyoruz, ilk önce muhalefet partisine söz veriyoruz, sonra diğer arkadaşlara vereceğim.

Sayın Türkmen’e söz veriyorum.

Buyurun.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Başkanım, bizim için bir sıkıntı yok, aslında karşılıklı konuştuğumuzda birbirimizin fikirlerini öğreniyoruz; o, çok daha kıymetli diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Çok güzel, daha alçak tondan, daha sakin; değil mi?

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Ben çok sakinim, hiçbir sıkıntı yok.

BAŞKAN – İşte, böyle güzel bir örnek, teşekkür ederiz.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Tıpkı daha önce yaptığımız çalışmalar gibi bir Meclis faaliyeti yürütüyoruz şu anda.

BAŞKAN – Güzel bir yolculuk yaptık Sayın Elif Hanım’la, Amerika’da on gün kadar birlikte olduk, gerçekten muhalefet partisi ve iktidar partisinin milletvekilleri bu şekilde güzel bir örnek teşkil etti. Kendisini ben kutluyorum, kendisinin yaklaşımı çok güzeldi.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşup birbirimizi dinleyebilme imkânları oluştu.

Teşekkür ederiz.

Bu vesileyle de ifade edeyim.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Ben de size teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, hepimiz söylüyoruz, Türkiye Cumhuriyeti’nde kadının yeri diğer İslam ülkelerine örnek olacak şekilde ve bu çalışmaya da bu nedenle katılmak istediğimizi belirttiniz. Doğru mu anladım arkadaşlar?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ORTA DOĞU VE KUZEY AFRİKA GENEL MÜDÜRÜ BÜYÜKELÇİ KEREM AHMET KIRATLI – Evet.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Teşekkür ediyorum.

Peki, ben şunu merak ediyorum: Bu tüzüğe imza atan diğer ülkeler hangileridir ve bu ülkelerde kadın-erkek eşitliği hangi durumdadır, kadının yasal hakları hangi durumdadır? Bunları öğrenmek istiyorum. Bu, birincisi.

İkincisi: Mademki biz bu ülkelere lider ülke olacağız ki gerçekten öyle, yani biraz önce baktım bizim imzamız olan diğer ülkelerin isimlerine baktığımda ve basından izlediğimiz kadarıyla evet, Türkiye Cumhuriyeti yasalarıyla ve birçok uygulamasıyla da bu ülkelere liderlik yapabilecek bir ülke. Bu konuda da hemfikiriz. Peki, neden tüzüğün girişi ve diğer maddeleri bizim o ülkeleri getirmek istediğimiz seviyeye uygun değil? Neden bizim dilimiz, bizim iç hukuktaki dilimiz kullanılmadı? Taraf olduğumuz diğer uluslararası sözleşmelerde yükümlülük altına girdiğimiz dil kullanılmadı?

Şimdi, hepimizin –kesinlikle, yüzde yüz inanıyorum- muradı, bu ülkede ve bu dünyada yaşayan kadınların gerçekten eşit haklı, insan haklarına sahip bir kişi olarak, birey olarak yaşaması. Hepimiz bunu arzu ediyoruz. O hâlde, muradımız da Türkiye Cumhuriyeti’nin yasalarına, uygulamalarına uygun diğer ülkelerde de kadınlara hak sağlamaksa, bu konuda çalışmalar yapmaksa bizim ricamız, o zaman bu dili buna uygun hâle getirelim. Elbette ki Suudi Arabistan’da bir kadının araç kullanmasını ve bu konuda Kral’ın izin verdiğini okuduğumda ben bir kadın olarak mutlu oldum çünkü biliyorum ki araç kullanamayan bir kadın, örneğin evinde çocuğu ya da bir büyüğü hasta olduğunda eğer ambulans -bilmiyorum oradaki sağlık sistemi nedir- hemen gelemiyorsa o kadının arabasına binip o hastasını hastaneye götürmesi kadar çok önemli bir şey yok. Suudi Arabistanlı bir kadın tanımadım, yaşamımda öyle bir arkadaşlığım olmadı ama orada yaşayan kadınlar için, onu gazetede okuduğumda ben gerçekten mutlu oldum arkadaşlar. Bu anlamda elbette diğer İslam ülkelerinde yaşayan kadınların gerçekten eşit haklı birey olması konusunda Türkiye Cumhuriyeti’nin yapacağı her katkıda biz de o işin içinde olmak elbette isteriz ama şu dil bizi rahatsız etti arkadaşlar, özür diliyorum, bu dil gerçekten... Türkiye Cumhuriyeti’nde, cumhuriyet kurulmadan önce, Osmanlı döneminde başlayan kadınlara verilen haklar ve devamında artarak devam eden ve gerçekten CEDAW Sözleşmesi gibi, İstanbul Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmelerle de yasal düzeyde çok iyi noktalara gelen haklarımız varken böyle bir dilin

kullanıldığı bir tüzüğe biz bu nedenle imza koymak istemiyoruz. Yoksa sizin söylediğiniz gerekçelerin tamamını elbette biz de kabul ederiz yani bırakın İslam dünyasını, bu dünyada yaşayan her kadının insan olarak yaşaması, insanca yaşaması hepimizin muradıdır ve arzusudur. Bu anlamda da dediğim gibi, diğer imza atan ülkelerin kadınlarıyla ilgili anayasalarında ve yasalarında düzenleme nelerdir? Bunları öncelikle öğrenmek istiyorum. Özür dilerim, bu konuda benim bilgim yeterli değil. Bu konuda bizi bilgilendirirseniz ve bu tüzükteki bu dilin düzeltilmesi... Bizim kadınları ulaştırmak istediğimiz düzeyi temsil edecek bir dil hâline gelebilir mi? Bu konuda da soruma cevap alırsam devamında belki de çok daha iyi bir noktaya gelebiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç’a söz verelim, ondan sonra Sayın Erdoğan’a.

Sayın Sula, var mı sizin söz talebiniz, yoksa unuttunuz mu?

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Sadece kısa bir ekleme yapacaktım Burcu Hanım’ın söylediklerine.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kılıç.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, çok kıymetli hazırun; burada “İslam İşbirliği Teşkilatının daha çağdaş bir seviyeye çekilmesi” sözüne bile katılmam. Bütün İslam ülkeleri de çağdaş dünyanın şerefli birer üyeleridir. Her yerde ve bizde olumlu da olumsuz da örnekler vardır. Olumlu örnekleri nerede bulursak, kimde görürsek alırız, olumsuz örnekler ülkemizde, İslam ülkelerinde ve çağdaş denilen ülkelerde, nerede olursa bunlarla mücadele etmek de bir insan olarak görevimizdir.

Yıllar yılı birçok İslam ülkesine gittim, birçok Müslüman’la karşılaştım. Orada gerçekten dünya görmüş, eğitim almış, kendi ana dilinden başka kaç lisanı su gibi konuşan Müslüman kadınları görmek beni onurlandırdı. O ülkelerin avukatı değilim, o ülkelerde de olumlu veya olumsuz neler var, neler yok, birçok şeye şahit oldum, burada şu anda onu ortaya dökmek istemiyorum.

Bu ülkeler her türlü çağdaş dünya örgütleriyle de bağlantılı bir durumdadır çünkü dünya küçülmüştür. IŞİD ve benzeri örgütlerin de kimler tarafından ve ne amaçla kurulduğunu ve neleri niçin sergilediğini biz de biliyoruz, âlem de biliyor.

Bazı Müslüman ülkelerde halkın iradesine engel konulması girişimlerine çağdaş denen bir kısım ülkelerin arka çıkmasının ne anlama geldiğini ve neden yapıldığını milletimiz çok iyi biliyor çünkü Anadolu halkı âlimdir.

Biz Müslümanız, ülkemizde Müslüman olmayan diğer dinlere mensup vatandaşlarımız da vardır, onların da her türlü haklarına saygı göstermek borcumuzdur, vatandaşlık borcumuzdur, insanlık gereğidir, hukuk gereğidir. Asıl ülkemizde laiklik değil, laikçi oligarşiye karşı kadın haklarını sağlamak için ne mücadeleler verdiğimizizi milletimiz de biz de biliriz. İşte, karşımızda oturan, Parlamentoda görev yapan bu kadınlar vermiş olduğumuz mücadelenin somut örneğidir. “Anadolu kadınları hizmet sektöründe olsun; ilimde, bilimde, Parlamentoda, bürokraside, iş hayatında olmasın.” engellerini nasıl ve ne mücadelelerle aştığımızı biz biliyoruz, milletimiz de biliyor. Bu konuda kimseden de bir şey dinlemeye ihtiyacımız yoktur çünkü her şey ortada. Kadın haklarından geriye dönüşe asla izin vermeyeceğimizi herkesin bilmesini isteriz. “Kişilerin iradesine bırakılamayacak kadar önemli.” diyor. Milletimizin seçimle, sandıktan çıkan iradesine karşı söyleyecek bir sözünüz var mıdır? Sözün bu iradeye de bırakılmaması eğiliminde misiniz? Tarihte yaşadığımız acı tecrübeler var, tarihi biliyoruz; milletimiz de biliyor, yeniden söylüyorum: “Bu iş, bu mesele, kişilerin iradesine bırakılamayacak kadar önemlidir.” sözü –ki milletimiz de kişilerden meydana gelmiştir- milletimizin seçimle sandıktan çıkan

iradesine karşı da söylenmiş midir? Bu iradeye karşı da söyleyecek bir sözünüz var mıdır? Milletimizin sözüne, milletimizin iradesine bırakmama eğiliminde misiniz? Tarihte açık oy, gizli tasnif dönemleri var, bunu unutmadık, unutmayacağız, unutturmayacağız.

Herkese saygılarımı sunuyorum.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Sayın Hocam, 12 Eylül Anayasası yüzde kaç oyla geçti, biliyor musunuz?

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Biliyoruz, her şeyi biliyoruz; yaşadık.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – O hâlde?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Onu değiştirmek için çaba gösteriyoruz, siz onu biliyor musunuz?

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Hayır, söylemi, söylemi...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yani o da var şimdi.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, buyurun.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Şimdi, Elif Hanım'ı da çok severim yani beraber yolculuk yaptığımızda da ne kadar keyif aldığımızı... Hatta demişti yolculuk sonrası “Zaman zaman gelip kahvenizi içmek isterim.” diye.

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Nasip olmadı.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Birbirimizi yakından tanımanın imkânı doğuyor tabii yolculuklarda.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, böyle arada yüklenmeler olunca cevap hakkı doğuyor diye düşünüyorum. O yüzden söz aldım. Arkadaşlarımızın söylediği bütün güzel şeylere katılıyorum hakikaten yani bu teşkilatta çok önemli bir liderlik görevimiz var, dönem başkanlığımız var ve bu arada da sorumluluk gereği eğer bizim yapmamız gereken bir şey varsa da buna önderlik etmek isteriz, bu tür harekette, bu tür sözleşme de bu yüzden bizim önümüze geldi ve bu konuda da eğer katılmadığımız noktalar varsa tabii ki çekince koyarak biz yürüyeceğiz ve liderlik yapmaya devam edeceğiz.

Ben sayın meslektaşımın söylemlerine takıldım aslında ve sayın vekilimizin sözlerine takıldım. Yani aslında bir teşkilatın içinde “İslam” var diye hani korkmamıza, ürkmemize gerek yok, aslında şöyle...

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – “Hangi din olduğu önemli değil.” dedim ben.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Dinlerseniz Sayın Vekilim, ben izah edeceğim.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Ama oradan yürümeyin.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Şimdi, bakın Avrupa Birliği liderleri...

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Oradan yürümeyin, “Hangi din olduğu önemli değil.” dedim.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bir dakika...

BAŞKAN – Dinler misiniz arkadaşlar, bir konuşsun.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Avrupa Birliği liderleri toplantı sonu ya da toplantı başında kimin huzuruna çıkıp el pençe divan duruyorlar, selam duruyorlar?

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Ama biz bunu tartışmıyoruz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bakın, onlar onu yapmakla “Onların politikalarını yürütüyorlar.” anlamı doğmayabilir, bizim yaptığımız da aynı şekilde. İslam’dan ürkmeyeceğiz arkadaşlar, İslam’da ürkülecek bir şey yok.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Konuyu çarpıtmayın rica ediyorum, başka bir din yapsa da aynı tepkiyi gösterecektim.

BAŞKAN – Lütfen dinleyelim arkadaşlar.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Siz çekincelerinizi söylersiniz, biz de çekincelerimizi -çok değerli hukukçularımız, Bakanlık personelimiz, Büyükelçimiz açıkladı- koyarız ve yürüyeceğimiz yolda yürür gideriz.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Başka bir din yapsa da aynı tepkiyi gösterecektim, hiç şüpheniz olmasın.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yani Avrupa Birliğine biz şimdi girmeye çalışıyoruz diye Hristiyanlığın bütün şeylerini kabul mü etmiş olacağız?

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Ne alakası var?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yani biz söylediğiniz gibi -4’üncü maddede- laik bir ülkeyiz değil mi? Bizim değiştirilemez maddelerimizden. Peki, ürküğümüz nedir bu noktada? Ürkecek hiçbir şey yok. Dolayısıyla, bu cevap sizedydi.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Hukukun üstünlüğüne riayet edilmemektedir.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Vatikan örneğini de verdim. Bireysel davranış olarak da sayın meslektaşım hani “Ben korumaya çalıştım, onu şöyle yapmaya çalıştım.” diyor ya, bizim koruyanlarımız yoktu biliyor musunuz? Ben 1987’de tıp birinci sınıftayken açlık grevi yapmış bir kardeşinizim.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Saygı duyuyorum ama konuyu çarpıtıyorsunuz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Başörtüyle üniversiteyi kazandım, tıp fakültesine girdim diye... O zaman sizler yoktunuz ama sahada, sizin geldiğiniz neslin başında devam ettirdiğiniz zihniyetin insanları da yoktu bizim arkamızda. Merve Kavakçı’ya yapıldığı zaman bütün kadın vekiller arkasına geçip alkışlamıştı, görüntüleri gördüğümüz zaman böyle içimiz lime lime oluyor, zihnimizde şimşekler çakıyor.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Hakikaten konuyu çarpıtıyorsunuz, başka bir din yapsa da aynı tepkiyi gösterirdim. Beni duyuyor musunuz Sayın Vekilim?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yani o yüzden, bir zamanlar, on altı yıl önce bize dayatılan politikalara asla geri dönmeyeceğiz ve sizi de kapsayacak, bütün 80 milyonu kucaklayacak, bütün ümmete bağrımızı açacak şekilde yapmaya devam edeceğiz doğru bildiğimiz işleri. Tabii ki sizden destek almayı çok isteriz bu konuda. Buradaki yapılacak çalışmalarda İslam ülkelerine giderken sizlerle gitmeyi çok isteriz, oradakilerin güzel örnekler olarak bizleri görmelerini çok isteriz.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Ben de isterim.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ben katkılarınızdan dolayı yine de teşekkür ediyorum, hepinize kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Erdoğan, teşekkür ederim.

Sayın Sula’nın kısa bir eklemesi var, sonra bürokratlarımıza söz verelim, ondan sonra ben birkaç cümleyle bitireceğim ve oylamamızı yapacağız inşallah.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) - Teşekkür ederim kıymetli Başkanım.

Şimdi, İslam İşbirliği Örgütü içerisinde böyle bir komisyonun kurulması ve Türkiye'nin öncülük etmesi, Türkiye'nin her alanda diğer İslam ülkelerinden çok önde olduğu anlamına gelmiyor açıkçası çünkü biz de Amerika'daki temaslarımızda da gördüğümüz gibi –Elif Hanım da oradaydı- Senegal yüzde 41'lik Meclisteki kadın temsiliyle sohbetlerimizde kendilerinin bu anlamda kadının ilerlemesi noktasına nasıl destek verdiklerini dile getirmişlerdi. Parlamentodaki kadın temsili oranına bakıldığında, sıralamasına bakıldığında 56 İslam ülkesi içerisinde Türkiye 30'uncu sıralarda yani 34'üncü sırada. Dolayısıyla, bizim de bu örgüte... Yani bu sözleşmeyi kabul etmekle kendimizi daha da ileri konuma götürebileceğimiz alanlar mevcut. Yani biz buraya niye giriyoruz dediğimizde, her alanda itici gücü olması anlamında bizim de katkı alacağımız pek çok alan ortaya çıkacaktır. Ben özellikle milletvekili olduğumuz için bu örneği özellikle vermeyi arzu ettim. Senegal'deki yüzde 41'lik oran hepimiz için Türkiye açısından ulaşılmasını arzu ettiğimiz ve bu konuda kadın vekiller olarak da kadınların temsili noktasında gelmeyi arzu ettiğimiz noktalar anlamında önemli bir örnektir. Ben bu sözleşmenin kabulüyle gerçekten hem ciddi anlamda Türkiye'nin de katkı alacağını hem başarıya ulaştığımız ve öncülük üstlendiğimiz pek çok alanda diğer İslam ülkelerine de itici güç ve destek oluşturacağını özellikle düşünüyorum. Yani her türlü kaygıyı biz de önlemek anlamında buradayız çünkü hedefimiz geldiğimiz noktadan daha ileri bir noktaya gitmektir ve kadının gerçekten toplumda hak ettiği o üstün konumuna kavuşması noktasında katkı veren insanlardan olmaktadır. Ben bu anlamdaki yapıcı katkınızla tarihi bir sorumluluk üstlendiğinizi düşünüyorum. Sonuçta bizim alınımız açık, başımız dik; kadının ilerlemesi noktasındaki her türlü sözleşmeye destek verdiğimiz gibi buna da destek vereceğiz, destek verenleri de bu millete şikâyet edeceğiz diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Köseoğlu, teşekkür ederim.

Değerli bürokratlarımızın söyleyecek, ekleyecek şeyleri var mı, yoksa ben toparlayayım ve oylamaya geçelim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI VEKİLİ HAKKI ÖZTÜRK – Benim kısaca bir konuyu açıklamam gerektiği çünkü maddelerdeki çekinceler konusunda bir kaygı beyan edildi, onu özellikle tekraren olmak üzere arz etmek istiyorum müsaadenizle.

Şimdi, buraya koyduğumuz çekince aslında metnin tamamını, imzalanmış bu metnin tamamını kapsıyor. Bir de İslam İşbirliği Teşkilatının şartı var, arz ettim onu. Üye ülkeler yasa ve mevzuatına uygun olarak kadınların haklarını, hayatın her alanına katılımlarını korumak ve teşvik etmek amacı da aslında İslam İşbirliği Teşkilatının önemli de bir şartı. Bu kapsamda ülkelerin yasa ve mevzuatına uygun olarak gerçekleştireceği, başka bir ifadeyle bu amaçların gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyetler de üye ülkelerin kendi anayasası ve yasalarına göre faaliyetlerini gösterileceği gibi işlemlerinin buna göre yapılacağı çok açık ve net bir şekilde hükme bağlanmış. Bu sebepten burada çekincemizin ben metnin bütününe de kapsamı nedeniyle yeterli olduğunu düşünüyorum yani metinde bir kaygı oluşturmaya asla yer bırakmayacak şekilde de yer bulduğunu düşünüyorum.

İfade edildi ama tekrar ifade etmek isterim, tüzüğü imzalarken ifade edildi. Türkiye'de gerçekten dünyada birlikte olduğumuz -Kadının Statüsü Komisyonunda da gördük- yaklaşık olarak -Bakanımızla birlikte- 15 ülke bakanıyla birlikte ikili görüşmeler gerçekleştirildi. Gerçekten kadının statüsü anlamında ülkemizdeki uygulamalarının çok önemli bir noktada olduğunu müşahade ettik, geliştirilmeye uygun alanların olduğunu da hep beraber müşahade ettik. Sayın Vekilimiz Ayşe Hanım da ifade etti, bazı alanlarda geride olduğumuzu biliyoruz. Örneğin kadının karar alma mekanizmalarında yer almasına yönelik olarak yaptığımız faaliyetlerin çok daha geliştirilmesini önemle de vurguluyoruz açıkçası Bakanlık olarak ama İslam İşbirliği Teşkilatı bünyesinde dönem başkanlığımız yani zirve

başkanlığımız da ilave olarak yine önemseydiğimiz bir husus da kadının ilerlemesi konferansında da yine dönem başkanlığımız çerçevesinde biz bu tüzüğü imzalamakla birlikte, Batı dünyasının dışında diğer sözleşmelerde kalmadığımız gibi İslam ülkeleriyle birlikte de belli iş birliği alanlarını geliştirmek üzere de bir faaliyetin içerisinde olmuş olacağız ve böylece dünyada kadının statüsünün güçlendirilmesi alanında da hem kapsayıcı, bütünleştirici birçok belge ve politikayla dünyayla birlikte hareket ediyor olma imkânına da kavuşmuş olacağız.

Ben hayırlara vesile olmasını diliyorum, arz ediyorum efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Çok teşekkür ederim.

Ben öncelikle birkaç cümleyle tekrara da düşmeden ifade etmek istiyorum.

Çekinceleri arkadaşlarımızın laiklik ve eşitlik ilkesiyle ilgili. Yani Hükûmet görevlilerimiz, bürokratlarımız buna yeterince cevap verdiler ama benzer metinler defalarca bu Meclis çatısı altında imzalanmış, birkaç tanesini sizinle paylaşmak istiyorum: 26'ncı Dönemde İslam Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Şartı'yla ilgili bir tasarı görüşülmüş ve imzalanmış, 26'ncı Dönemde yine İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü imzalanmış, 24'üncü Dönemde İslam Konferansı Örgütü Şartı ki burada Cumhuriyet Halk Partisinden milletvekilleri de imzalandılar, isimleri bütün kayıtlarda var ve devam ediyor yani İslam Kalkınma Bankası Kuruluş Anlaşması, Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu, Uluslararası Ticaret Finansmanı gibi gibi devam ediyor.

Şimdi, bu tasarruğun uluslararası ilişkiler bakımından onaylanması önemli, bunun öneminin altını çizdiler. Bu, teşkilatın içinde etkin olmamız anlamında da çok önemli ki tüzük, CEDAW, İstanbul Sözleşmesi, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nden kaynaklanan yükümlülükleri de ortadan kaldırmıyor. Bunu da bütün bürokratlarımız ve avukat olan arkadaşlarımız, hukuk alanında uzman arkadaşlarımız ifade ettiler ki "normlar hiyerarşisi" diye bir şey var. Ben yani hukukçu değilim, Anayasa'mız var. Anayasa'da ne diyor? "Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir."

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Uluslararası hukuk geçerli.

BAŞKAN - Olur mu? Anayasa yani... Lütfen karşılıklı konuşmayalım, bir Başkan olarak konuşuyorum, bekledim, hepinizi dinledim. Burada avukatlar var yani hukuk uzmanları var, kaldı ki böyle bir tasarı var. "Demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti" diyor, normlar hiyerarşisinde bu en üstte, sonrasında temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası anlaşmalar geliyor, bunun içinde de CEDAW var zaten. Bakın sıralama bu, böyle devam ediyor, sonra "kurumlar ve diğer uluslararası anlaşmalar" diye devam ediyor. Bunu siz nasıl değiştirebilirsiniz? Burası bir muz cumhuriyeti değil yani bunlar böyle belliyken, bunlar böyle bu kadar açıkken bunları tartışmanın da bence çok bir anlamı yok ve devam ediyoruz.

Gerçekten verdiğiniz örnek çok önemli, İslam coğrafyalarına çok sık ziyaretlerimiz oluyor, temaslarımız oluyor. Gerçekten oradaki kadınların da desteklenmesi noktasında Türkiye'ye bir bakış var, bir umut var kadınlar ve diğer bütün halk nezdinde. O zaman bizim misyonumuz çok önemli; bizim yükselmemiz demek onların yükselmesi demek. Biz büyük bir devletiz, büyük devletler büyük işler yaparlar, büyük sorumluluklar alırlar ve biz bunu yapıyoruz.

Diğer konulara gelirsek, gerçekten takdirle ve gururla her yerde ifade ediyoruz; 1930 yılında yerel yönetimlerde seçme ve seçilme hakkı, 1934'te parlamentoya seçilme hakkı, yüzde 4,4'le başlayan süreç ne yazık ki 2002'ye kadar yüzde 2,4... Bu hakkı işletemedikten sonra ne anlamı var? Burayı hiç sorgulamıyoruz, hiç burayı konuşmuyoruz. İşte, biz on altı yıldır bu hakları gerçeğe, hayata, realiteye

dönüştürüyoruz, bunu hep birlikte yapıyoruz, birlikte de yapacağız, eğri oturup doğru konuşacağız. Bu anlaşmanın bence hayırlara vesile olacağını... İslam coğrafyasında birçok kadının hayatını değiştirecek bu kadar ulvi bir iş yapıyoruz, bu konuda çekince duymaya gerek yok.

Ben sözlerimi böyle toparlayarak toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Başkanım, bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Başladık.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Bizimle ilgili bir şey söylediniz de onun için...

BAŞKAN – Çok kısaysa Sayın Demir...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Çok kısa.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan; biz İslam Konferansı Örgütünü, teşkilatı çok önemsiyoruz yani birçok maddenin, birçok anlaşmanın geçtiğini söylediniz.

BAŞKAN – Onu zaten tartışmadık Sayın Demir.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Hayır, desteklediğimizi de söylediniz, tamam, teşekkür ederiz. Burada bir karşı duruş falan söz konusu değil teşkilata karşı ve dönem başkanlığı yaptıkları için güzel çalışmalardan dolayı kendilerine de teşekkür ediyoruz ama bazı endişelerimiz var, bu endişeleri söylemek zorundayız, siz de tekrarladınız zaten. Burada eksik olan bir şey var yani bu sözleşmede karşı duruşla ilgili cümlelerin yetersizliğini biz ortaya koyduk, yoksa çekinceyle ilgili zayıflığı anlatmaya çalıştık, konu bu. Yani bizi böyle bir teşkilata tamamen karşıymış gibi göstermeniz doğru değil, buna karşıyız. Tam tersine, Sayın Başkan, Müsteşarımız ve bu konuda örgütle ilgili çalışmalarını da yakinen takip ediyoruz, teşekkür ediyoruz kendilerine ama bu konuyu özellikle belirtmek istiyorum. Parti olarak da sanki teşkilata karşıymış görüntüsünü, hissiyatını –böyle değildir belki ama- ben böyle bir söylemi reddediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Demir, anlaşılmıştır, tamam, sizi çok iyi dinledik, anladık.

Tasarı üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasariyı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzun tasarı hakkındaki uygunluk görüşü esas Komisyona bildirilecektir.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Oylayamazsınız ki tali komisyon, başka komisyonlar...Tali komisyonun böyle bir yetkisi yok.

BAŞKAN – Komisyon 2009’dan beri çalışıyor Sayın Demir, taliden görüşüyoruz ve hep oyluyoruz. Nasıl böyle bir şey söyleyebilirsiniz?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Tali komisyonun böyle bir yetkisi yok ki.

BAŞKAN – Tasariya ilişkin muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimizin -özellikle size bakarak söylüyorum- 10 Nisan 2018 Salı günü 11.00’e kadar sekreteryaya iletmelerini rica ediyorum.

Bir şey daha söylemek istiyorum kapatmadan önce: Yurt dışında yaşayan Türklerle ilgili alt komisyonumuz bitti, yeni bir alt komisyon başlatacağız. Önergelerinizi önümüzdeki çarşambaya kadar makama gönderirseniz çalışalım ve uygun bir tarihte tekrar bu konuyu görüşmek üzere toplanalım.

Teşekkür ederim, hayırlı uğurlu olsun.

Kapanma Saati: 13.14